

florile dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

„STEUA CALITĂȚII”
Categorია AUR

PARIS 2008

International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

23 Mai, 2024
Nr. 19-20 (4481-4482)
Prețul 20 lei
Fondat: martie 1941
Serie nouă: 1990

ISSN 1857-3851
www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Soarta și viitorul nostru nu trebuie să depindă de un capriciu al cuiva,
ci numai de munca și curajul propriu.

VAUVENARGUES (1715-1747), scriitor francez

Acord liric

Salut, dragă
ORIZONT COGNITIV!

Acum, când ne aflăm în preajma absolvirii liceului, meditam tot mai mult la profesiile pe care urmează să le alegem. Oscilăm între sfaturile părinților și preferințele noastre, adică, sincer recunoscând, încă nu suntem definitiv hotărâți... DE CE absolvenții de azi aleg cu greu viitoarea profesie? Ce sfaturi ne-ați da nouă acum, la prima noastră răscruce de destin?

Un grup de elevi-absolvenți ai L.T. „Ion Vatamanu” mun. Strășeni

Gianni RODARI

Ce miros au meseriile?

Oricare meserie
Are-un miros, copii!
A cocă și plăcinte
Miroase-n brutarii.

În orice tâmplărie,
În sat sau în oraș,
A scânduri noi miroase,
A vrafuri de talaș.

Șoferul are-n haină
Mirosul de benzină
Un muncitor – mirosul
De-uleiuri de mașină.

Va mirosi a pește
Pescarul cel vânjos.
Și numai trândăvia
Nu are un miros.

Un vopsitor miroase
A lacuri de vopsit.
Geamgiu-ntotdeauna
Va mirosi a chit.

Miroase cofetarul
A nuci și scortişoară,
Iar un halat de medic –
A doctorie-amară.

ORIZONT COGNITIV: De ce? De când? De unde?

DE CE alegem cu greu viitoarea profesie?

„Ce să fiu?”, iată întrebarea care a frământat zeci de generații de absolvenți, unii aflând, iar alții nu prea, răspunsul potrivit la această dilemă chinuitor de derutantă. „Ce să fiu?” - se întreabă mii și mii de absolvenți în aceste zile de mai, când până la începutul ultimelor examene sau teste din viața lor de elevi și liceeni au rămas zile numărate. Or, într-adevăr, nu e deloc ușor să-ți determini cu fermitate viitorul domeniu de activitate, viitoarea meserie sau specialitate, dacă nu te-a înzestrat Dumnezeu cu vreo vocație nativă, observată la timp de părinți sau profesori și cultivată asiduu în anii de școală.

Cu atât mai greu este să te orientezi azi în așa-zisa listă a profesiilor de prestigiu, la modă, deși ea, lista, este foarte restrânsă ca atare. Căci majoritatea absolută a absolvenților se împart în două grupuri: cei care vor să devină „juriști” (procurori, judecători, vameși, avocați...) și cei care vor să studieze la „bănci și finanțe”. Această „alegere” exa-

gerat de limitată vine mai mult din ambiția părinților (mai ales, a celor de la oraș), decât din convingerile sau imboldul sincer al absolvenților. Pentru că, atât școala, cât și presa pentru copii și adolescenți, inclusiv revista „Florile Dalbe”, le inspiră elevilor arhicunoscutul adevăr: toate profesiile sunt bune și necesare societății. Este cert că și voi, viitorii absolvenți, vă dați seama de valabilitatea eternă a acestui adevăr.

- Dar ce te faci, când amicii sau părinții o țin una și bună: „juridică”, „bănci și finanțe”? ne poate reproșa vreun cititor-absolvent.

Pur și simplu, dragii mei, le puteți explica tuturor „agitatorilor” că alegerea greșită a profesiei echivalează cu o ratare de destin, cu o schimonosire de... viață. Doar întâlnim sute și mii de cazuri, când o persoană cu diplomă de economist lucrează taximetrist, când un pedagog muncește ca vânzător, când un jurnalist activează ca om de afaceri, când un absolvent de la limbi moderne profesează... jurnalistica...

„Ce să fiu?”, se frământă, în aceste minunate zile de mai, nu doar cei de la Strășeni, ci zeci de mii de absolvenți. Nu voi insista să vă conving să optați pentru o profesie anumită sau alta, deși aș îndrăzni să vă recomand să analizați mai atent lista de specialități pe care o oferă domeniul IT (tehnica informațională și computerele). Vă voi aminti doar că lumea ar fi extrem de plictisitoare și monotona numai cu o singură culoare, cu un singur cântec, cu o singură pasăre sau cu o singură floare. Viața este interesantă și captivantă prin imensa ei diversitate, inclusiv la capitolul profesiei. Mai cântăriți, mai cugetați și... alegeți, ținând cont de capacitățile voastre, de pasiuni, idealuri sau visuri. Nu uitați, totodată, că, în plus la cele câteva instituții universitare de prestigiu, la dispoziția voastră se află și zeci de colegii și școli profesionale și de meserii. Iar o zicală străveche glăsuiește: „Meseria este brățara de aur a omului”.

Cutezați și izbândiți, dragi absolvenți!

Ion ANTON

Din sumar:

pag. 5

„Te-aș da, inimă, oricui...”, declară poetul Vasile GALAICU la 85 de ani.

pag. 6

Știați că Burebista a trecut... Prutul? Aflați din pagina PATRIMONIU.

pag. 10

UNIVERS CULTURAL: „La baza succesului stă credința și devotamentul”, un crochiu despre o tânără interpretă.

pag. 11

Poetul Arcadie SUCEVEANU vă propune un grupaj de versuri noi, din care aflați cu cât este egal 1 tigr + 1 cal.

pag. 13

La MERIDIAN LITERAR prezentăm doi laureați ai Premiului Nobel: William FAULKNER și Luigi PIRANDELLO.

pag. 14

Citiți în ediția WUNDERKIND despre un copac fotovoltaic SMART, o seră inteligentă pentru cultivarea plantelor exotice și alte invenții incredibile.

Următorul număr va apărea pe 6 iunie a.c.

ORA DE LITERATURĂ

DISCUȚIE CAPTIVANTĂ ÎNTRE ELEVI ȘI AUTOARE

Recent, elevii din clasele a V-a - a VII-a de la Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” din Chișinău au avut o întâlnire de suflet cu Maria Pilchin, autoarea cărții „Doggy”, recomandată de BPM „B.P. Hasdeu” în Campania „Chișinăul citește”.

Un cuvânt introductiv despre scriitoare și noua sa carte a rostit profesoara de limba și literatura română Olga Covalciuc: „Maria Pilchin, ca scriitoare, este o personalitate plină, complexă și armonioasă. Fiind licențiată în științele umane și cele reale, ea gestionează cu brio atât partea idealistă, culturală a cărții, cât și cea care este abordată practic la școală concretă. Maria Pilchin reușește să țină mâna pe pulsul celor mai frumoase evenimente culturale din Republica Moldova și, prin harul său de a gândi critic, ne contaminează de artă, de teatru, de literatură, de cuvânt frumos și poezie”.

În continuare, pe marginea povestirii „Doggy”, s-a produs o discuție captivantă între elevi și autoare despre școală, cu bunele și relele ei, despre copiii vulnerabili, despre personajele cărții și chiar titlul ei. Elevii au adresat întrebări despre temele abordate în povestire, autoarea răspunzând cu plăcere și canalizând discuția spre o conversație firească, caldă, la finalul căreia fiecare dintre cei prezenți a rămas cu dorința de a schimba ceva frumos în viața lor de elevi.

„Doggy” nu este doar o carte pentru adolescenți, ci și o lecție pentru părinți. Un volum despre carte și bibliotecă, ambele salvatoare, despre faptul că nu există copii dificili, ci situații-limită în care ajunge generația tânără. Migrația și traumele pe care le produce aceasta constituie fundalul narațiunii. O carte a depășirii și a devenirii. Simbolul canin exprimă violența, afecțiunea, iertarea, fidelitatea și suferința cu dinții încheștați. Este o carte în care visele te salvează de realitatea crudă, în care a-ți imagina înseamnă a te proiecta în viitor, a evolua ca individ, ca specie.

Maria Pilchin a descris în carte o istorie tristă, care ne face să plângem, dar cu un final aproape fericit.

Doina SPĂTARU, șefă de sector la Biblioteca Publică „Ștefan cel Mare”

mun. Chișinău

CU PAȘI MICI SPRE LUCRURI MARI

În conformitate cu Programul raional de lectură și creație artistică „Un an școlar împreună cu voi, «Alunelul», «Florile Dalbe» și «Noi»”, inițiat și coordonat de Direcția Învățământ Hâncești, la Gimnaziul Bujor se desfășoară un șir de activități literar-artistice, programate la începutul anului școlar 2023-2024.

Prin intermediul acestor activități le cultivăm elevilor dragostea pentru lectură, le sporim interesul pentru literatură și artă, descoperim tinere talente, familiarizăm elevii și părinții cu textele interesante pe care ei le descoperă lecturând publicațiile pentru copii.

Îndemnăm elevii să citească pentru a crește o generație educată și pregătită de viață.

Ne bucură implicarea activă a copiilor și a părinților. Din cele planificate am realizat cu succes activitatea „O clasă abonată este o clasă dotată”. Fiecare clasă s-a abonat la revistele „Alunelul”, „Florile Dalbe”, „Noi”.

● Elevii din ciclul gimnazial elaborează un proiect

Colecția bibliotecii s-a îmbogățit, i-au pășit pragul titluri noi de carte, în special ale autorilor incluși în program: Claudia PARTOLE și Ion ANTON.

Salut dorința de participare a elevilor în cadrul diverselor activități. La concursul „Plătește cu o poezie”, fiecare participant a recitat poezii din revistele abonate.

Lucia CAZACU, bibliotecară la Gimnaziul Bujor

r-nul Hâncești

DIALOGUL

„O carte este un monument public; or, orice monument trebuie să fie mare și solid”

Vauvenargues

Citatul de mai sus este un laitmoitiv al vieții și activității editorului Anatol Vidrașcu, fondatorul primei edituri private din Republica Moldova. Editură care recent a împlinit 35 de ani de activitate. Cu consăteanul meu nu mă văd chiar atât de des; aceasta se întâmplă, de obicei, la saloane și festivaluri de carte. Așadar, am avut ocazia să discutăm la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, în cadrul unui eveniment desfășurat în contextul Zilei Cărții și a Dreptului de Autor. Astfel au avut loc mai multe întâlniri ale bibliotecarilor din municipiul Chișinău cu reprezentanții editurilor de la noi. Startul l-a dat grupul editorial „Litera”, fondat și condus de Anatol Vidrașcu.

sărăcăcioasă. Când am revenit, peste ani, cu ocazia unei manifestări la gimnaziu, am făcut o

Anatol VIDRAȘCU:

„Numai trecerea în neființă a omenirii

– Cum ați îndrăgit cartea?

– Am zis de mai multe ori că am devenit editor din lipsa de carte, adică din „foamea de carte”. M-am născut în 1949, în satul Costuleni. Pe atunci, în sate erau foarte puține cărți. Situația s-a schimbat după moartea lui Stalin, în 1956. La început erau niște traduceri oribile dintr-o literatură la fel de proastă din limba rusă. Apoi au pornit să apară cărți mai îngrijite, mai bine editate. Citisem „Lupul de Mare”, romanul lui Jack London despre un naufragiat, salvat după câteva săptămâni

de aflare în ocean. Până s-a întremat, acesta a zăcut în pat și și-a făcut rezerve de pâine din cauza foamei îndurate. La fel și eu, îmi fac rezerve de „hrană spirituală”, editând cărți.

– Presupun că un imbold de a îmbrățișa această profesie a venit din partea părinților Dvs., pedagogi de vocație.

– Mai întâi, am fost încurajat de mama mea, profesoară de română. Ea a educat mai multe generații de copii din sat. Apoi, am făcut lecturi, ducându-mă foarte des la biblioteca școlară, chiar dacă pe atunci era

doanație de carte pentru copiii din sat, ca ei să aibă ce să citească. Regret că lucrul acesta nu poate fi făcut pentru toate satele din Republica Moldova, deși sunt mulți oameni prosperi care ar putea să cumpere câteva sute de cărți și să le ducă în satul lor de baștină.

– Dacă ne referim la întâlnirea pe care ați avut-o cu bibliotecarii din municipiul Chișinău, ce ne-ați spune privitor la relația cu bibliotecile și importanța acestei colaborări pentru o editură?

ÎNTÂLNIRI

LECTURA –

Recent, în cadrul acțiunii „Un an școlar împreună cu voi, «Alunelul», «Florile Dalbe» și «Noi»”, organizată și promovată la scară raională de Direcția Învățământ Hâncești, la Instituția Publică Liceul Teoretic „Ștefan Holban” din Cărpineni a avut loc o emoționantă întâlnire de suflet cu scriitorii Claudia Partole și Ion Anton, redactor-șef al revistei „Florile Dalbe”.

● Scriitorii au fost întâmpinați cu flori

Dorința mare a elevilor de a se întâlni cu scriitorii a făcut ca sala bibliotecii liceului să fie arhiplină, iar oaspeții să fie întâmpinați cu multe flori și aplauze de recunoștință.

Medalionul literar la care au participat atât elevii din toate treptele de învățământ (primar, gimnazial, liceal), cât și cadre didactice, s-a desfășurat în biblioteca liceului, locul cel mai potrivit de a vorbi despre Măria-sa Cartea.

Cu un cuvânt de salut s-a adresat scriitorilor directoarea L.T. „Ștefan Holban”, doamna Tamara Macari, mulțumindu-le pentru bunăvoința de a vizita liceul și accentuând că „... a citi opera unui scriitor e important, dar a-i auzi cuvântul aievea, a-l vedea personal și a cunoaște ce întâmplare din viață a stat la baza scrierii operei sale are o conotație dublă, poate chiar și triplă pentru elevi”.

● Aspect de la întâlnire

GENERAȚIILOR

– În fond, acesta este contactul cu veșnicia, deoarece bibliotecile personale pot

prea dispun de bani, singurul mijloc de a citi o carte e să o împrumute de la bibliotecă sau să o citească în sala de lectură. Noi am făcut totul ca să facilităm această legătură a editurii cu biblioteca, prin faptul că am creat o platformă specială, în care sunt înregistrate foarte multe titluri de cărți de la toate editurile din România. Acum cititorul poate alege dintre 12 mii de titluri de carte în limba română, iar până la sfârșitul anului dorim să creștem cifra la 20 de mii de volume.

– **Sunteți în topul editurilor de la noi și din România. Rămâneți optimist în ceea ce privește viitorul cărții tipărite în format clasic?**

– **Care sunt planurile editurii Dvs.?**

– Bineînțeles, nu ne putem extinde la nesfârșit, deși înainte de pandemie, atinsesem cifra de 900 de titluri pe an. Ceea ce însemna câte trei cărți în fiecare zi. Oricât ar părea de straniu, în pandemie am vândut cărțile cel mai bine. Oamenii nu voiau să fie însingurați și izolați. După aceea ne-am dat seama că nu se poate continua în ritmul acela, cu toate că sunt foarte multe cărți bune, ce ar merita să fie editate. Ne-am limitat la 700 de titluri. Pe de altă parte, crește numărul cărților în format audio și cel digital. Și atunci, una o compensează pe alta și cheltuielile

poate duce la dispariția cărții”

să dispară, pe când bibliotecile publice trebuie să rămână. Pentru noi contează mult contactul cu biblioteca. Rareori iubitorii de carte pot să-și facă o colecție care să cuprindă întreaga producție editorială a unui stat sau a unei edituri. De aceea, când vezi la bibliotecă toate cărțile editate de tine, îți dai seama că nu lucrezi în zadar. Mai ales că anume bibliotecile promovează cărțile prin lansări, alte evenimente la care se discută despre acest subiect. Pentru oamenii care nu

– Fără îndoială, pentru că numai trecerea în neființă a omeniilor poate duce la dispariția cărții. Aceasta nu poate fi substituită de nici un fel de tehnologie modernă. Editarea cărților este o artă care s-a dezvoltat pe parcursul secolelor. Cărțile electronice nu pot fi comparate cu cele tipărite. Când îți cartea în mână, o simți cu adevărat, înconfundabilă, e ceva cald și plăcut. Nu mai zic că ea trezește și anumite amintiri. O carte poate fi dăruită, oferită cu autograf sau dedicație.

pentru acestea sunt cu mult mai mari decât la editarea cărților clasice. Elaborarea unei platforme costă sute de mii de euro, dar, odată creată, aceasta poate fi folosită. Noi am înregistrat în Italia o companie care va edita cărți în limba italiană. Sperăm ca autorii noștri din Italia să-și facă propriile cărți. În pofida faptului că în Italia existau deja două asemenea companii, loc este pentru toată lumea.

Consemnare: **Andrei VIZIRU**

Lumina spiritului

Dacă nu pricepem ceva, să zicem mai bine că nu pricepem decât să-i dăm o explicație falsă.

Mihai Eminescu

MAXIME ȘI CUGETĂRI de Mihai Eminescu

- Dorințele și aspirațiile oricărui individ omenesc sunt nemărginite, încât funcțiunea principală a vieții, a inimii sale este nu realizarea unei dorinți, ci dorința, voința ca atare.
- Muzica are puterea de a ne apropia de esența lucrurilor și de a atinge mai mult rădăcina ființei umane.
- Oamenii se-mpart în două: unii caută și nu găsesc, alții găsesc și nu-s mulțumiți.
- Ținta noastră a fost totdeauna conservarea elementului național.
- Pasiunile înjosesc, pasiunea înalță.
- Greșelile politicianului sunt crime, căci în urma lor suferă milioane de oameni nevinovați, se împiedică dezvoltarea unei țări întregi și se împiedică, pentru zeci de ani înainte, viitorul ei.
- Nu contestăm, de asemenea, că averile s-au înmulțit în România, numai că nu în mâinile românilor; nu contestăm că există multe palate și zidiri mari în orașele noastre - numai că nu ale indigenilor.

DE SUFLET

CĂLĂUZĂ SPIRITUALĂ

o Portret colectiv cu un grup de elevi

Întâlnirea a decurs sub forma unui dialog amical între scriitori și participanți: cu recital de poezii, prezentări de carte, păreri, impresii și propuneri.

Eleva din clasa a II-a „A” **Amelia Tacu** a prezentat cartea „**Domnișoara Cineluța**” de **Claudia Partole**, iar **Agnesia Grinciuc**, elevă în clasa a III-a „B”, a vorbit cu multă admirație și interes despre vestimentația unei fetițe, descrisă în cartea lui **Ion Anton** „**Veseli îndrumar pentru vestiar**”, alegând să recite poezia „Ia”, deoarece această piesă vestimentară este mândria popoului nostru. Apoi, a urmat un frumos recital de poezii din creația ambilor scriitori prezentat de elevii **Elvis Moraru**, clasa I-I „A”, **Felicia Marcu**, **Vadim Fălceanu**, clasa a IV-a, **David Damaschin**, **Sanda Holban**, clasa a V-a, și **Edita Briceag**, clasa a VII-a.

Elevii din clasele gimnaziale **Ana Doncă** și **Victor Recichin** au prezentat romanele **Claudiei Partole** „**Fraierul**” și „**Rebela**”, afirmând că „aceste romane merită a fi citite de toți adolescenții”.

Elena Colța, profesoară de limba și literatura română, a prezentat și a recomandat spre lecturare cartea „**Straniera**”, concluzionând că romanul e o carte des-

pre răbdare și tăcere, despre rețelele de socializare, ca un modern zid al plângerii, despre părinți și copii, eternii antagoniști.

Cu un mesaj de mulțumire și înaltă apreciere pentru colaborarea și motivarea de a scrie și a publica creațiile proprii în paginile revistei „**Florile Dalbe**” a venit și **Teoctista Colța**, elevă în clasa a XII-a.

În cadrul activității bibliotecara liceului a vorbit despre romanele lui **Ion Anton** „**Viața ca amintire**” și „**Alina**”, cărți ce au avut un succes enorm în librării, fiind vândute în număr foarte mare, datorită tematicii lor actuale: plecarea părinților peste hotare, traficul de ființe umane, sclavie în zilele noastre, vieți mutilate și copii rămași singuri. Apoi, au urmat un șir de întrebări adresate oaspeților, în urma cărora participanții la întâlnire au aflat multe lucruri interesante și mici secrete din viața scriitorilor și că anume „cartea e un mănunchi de raze, care luminează inimile și sufletele celor care pătrund în taina lecturii”.

Larisa BADEA, bibliotecară la L.T. „**Ștefan Holban**” com. Cărpineni, r-nul Hâncești

CUM DEVII UN BUN CITITOR

„Un copil care citește va fi un adult care gândește”

(Gr. Vieru)

Și azi, în epoca tehnologiilor digitale importanța lecturii cărților tradiționale rămâne fundamentală pentru dezvoltarea personală și intelectuală a elevului.

Recent, în cadrul săptămânii consacrate promovării lecturii, la Complexul Educațional Gimnaziul-Grădiniță „**STEAM**”, a fost organizată o prezentare de carte cu ocazia omagierii poetului național, **Grigore Vieru**, cu genericul „**Sunt suflet din sufletul neamului meu**”.

Într-o ambianță de primăvară, cu zâmbet și voie bună, elevii din clasele a V-a și a VI-a, profesori și părinți au ascultat cu interes comunicările pe marginea cărților citite. Deși sunt la primele încercări de a prezenta o carte, copiii le-a reușit să capteze atenția publicului. Elevii și-au procurat o carte la alegere, au citit-o, au prezentat-o și au pus-o în biblioteca personală, ca să revină la ea ori de câte ori vor avea nevoie. Ne-am convins încă o dată: ca să inițiezi un copil în lectură, e suficientă o scânteie în ochii profesorului și ai câștigat un bun cititor.

Instituția noastră este la început de formare și dispune de cadre didactice tinere, competente, care manifestă dragoste și responsabilitate față de copii și au putere de influență. În promovarea imaginii instituției un rol important îl are administrația acesteia, în frunte cu managerul **Ana Sîrbu**, care în permanență este printre profesori și elevi.

Prin carte, promovăm valorile general-umane, modelăm Omul viitorului, care să se poată adapta la condițiile vieții în perpetuă schimbare.

Ludmila MAȚCU, profesoară de limba și literatura română, director adjunct pentru educație mun. Chișinău

ISTORIA, O POVESTE FASCINANTĂ

Biblioteca Picilor, mezină Bibliotecii Naționale pentru Copii „I. Creangă”, era plină de lume. Două clase de elevi, a IV-a „C”, de la Gimnaziul „A. Păunescu”, și a IV-a „B”, de la Liceul Teoretic „Socrate”, din capitală, au venit însoțiți de doamnele învățătoare **Rodica BUSUIOC-POJOGA** și **Carolina GORN**, pentru a participa la o oră de istorie, altfel. Lecția urma să fie predată de **Ion XENOFONTOV**, doctor în istorie, profesor la Universitatea de Stat din Chișinău.

Domnul profesor și-a propus să vorbească despre câteva aspecte importante din cotidianul societății, de la începuturi până în prezent.

Primul compartiment, locu-

ințele. Cum arătau acestea în diferite perioade ale istoriei, din ce erau construite? Spre surprinderea magistrului, învățăceii au dat dovadă de cunoștințe profunde în domeniu, lecția transformându-se, treptat, într-o discuție interesantă.

Ajuns la subiectul vestimentație, istoricul a constatat cu satisfacție că aspectul dat le preocupă nu numai pe fetițe, ci și pe băieți. Copiii cunoșteau foarte bine cum se îmbrăcau oamenii din diferite părți ale lumii, cum influențază până în prezent religia portul femeilor, în special, în țările musulmane, ce mesaje pot transmite unele piese vestimentare.

Capitolul alimentație i-a

captivat pe toți, de la bun început. Elevii ascultau cu atenție, răspundeau la întrebări. Cunoștințele lor privind originea unor alimente, arta culinară a unui sau a altui popor nu aveau cum să nu-l bucure pe oaspetele care, la vârsta lor, era la fel de curios și dornic de noi cunoștințe. Dragostea pentru carte și istorie i-a fost consolidată de revista „Florile Dalbe”, în special, de pagina „Patrimoniu”, pe care micul cititor o studia de-a fir a păr.

Și, pentru că se aflau în ajunul Zilei Drapelului de Stat, dl Ion Xenofontov i-a invitat pe copiii la o discuție cu această temă. Domnia sa le-a vorbit despre istoria drapelului nostru național și simbolurile acestuia. Pătrunși de sentimentul mândriei, elevii de la Gimnaziul „A. Păunescu” au recitat poezia „Drapelul țării mele, tricolorul”, de **Titus ȘTIRBU**, și au interpretat cântecul „Să iubim al țării tricolor” (muz. C. Romașcan), sub flamura drapelului Republicii Moldova, pe care l-au arborat în incinta bibliotecii.

Lica MOVILĂ

Hai să ne jucăm!

CURELUȘA

Copiii stau în cerc, cot la cot, fără a se uita în urmă. Unul dintre ei e numit „alergător”. Cu o curelușă în mână, el fuge în jurul cercului și, pe neobservate, o lasă jos, la spatele unuia dintre jucători. Dacă acesta o vede, el trebuie

s-o ridice repede și să fugă după „alergător”, încercând să-l atingă cu ea, ușurel, de câteva ori, pe spate. „Alergătorul” fuge în jurul cercului o singură dată și ocupă locul celui care acum are curelușă în mână. Astfel, jocul continuă.

GLUME

– Să știi că un băiat cuminte și bine crescut împarte tot ce are cu frățiorul său, îi spune bunelul nepotului.

– Și portocalele?

– Și.

– Și ciocolata?

– Și.

– Atunci, ura-a-a! Sunt salvat!

– Ce vrei să spui?

– Păi, am spart un geam la bucătărie și acum se cuvine să împărțim și vina pe din două...

***

– Victoraș, doamna învăță-

toare s-a plâns de tine.

– Imposibil, mămico, azi nici n-am fost la școală!

***

– De ce plângi? îl întreabă o doamnă pe un băiețuș.

– Mama mi-a dat un leu și l-am pierdut.

Doamna îi dădu copilului un leu, dar acesta începu să plângă și mai tare.

– Ei, acum de ce mai plângi?

– Dacă nu-l pierdeam pe celălalt, acum aveam doi lei!

***

– Mămico, spune-mi, când m-am născut, de unde știai că mă cheamă Marcel?

***

– Nici nu-mi vine a crede că un singur om poate face atâtea greșeli! exclamă învățătoarea.

– De ce unul singur? În trei, cu bunica și bunicul! se îndreptățește Mihăiță.

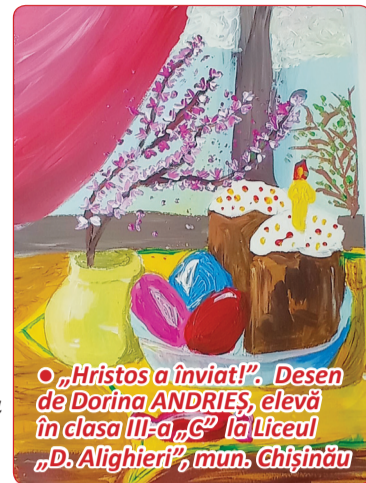
SFINTELE PAȘTI

La sărbătorile pascale
Gospodinele gâtesc
Bucate, cozonac, sarmale
Și ouă roșii încrestesc.

E sărbătoarea cea mai mare
Pe care o cinștim –
Se-adună neamu-n Casa
Mare, –
Cu drag sărbătorim!

Dragălin RUSU,
elev în clasa a V-a

Gimnaziul Scăieni,
r-nul Dondușeni

Eugen JIANU

CUCUL ȘI PUII SĂI

Primăvara, toate păsările se îngrijesc să-și rostuiască un cuib. Cucului nici că-i pasă. El nu-și face cuib. Cât e ziua de mare, e prins în treabă cu rostitul numelui. Umblând de ici-colo, vede, însă, o pitulice făcându-și cuibul. Ei, și de atunci nu se mai de-părtează de lăcașul găsit. Pitulicea face unu, două, trei, patru ouă. Cucul, un ou jos, în iarbă. Își ia oul în cioc și pânđește când nu-i pitulicea acasă. Atunci vine pe furiș cu el și-l pune lângă celelalte. Pitulicea nu știe aritmetică; oul cucului se aseamănă cu ale ei; când se întoarce acasă, nu bagă de seamă că acum în cuib sunt cinci ouă în loc de patru. Cu răbdare, le clocește pe toate. Cel dintâi sparge găoacea și iese din ou puiul cucului. Și e lacom, nevoie mare. Toată ziua stă cu pliscul deschis și țipă după mâncare. Cum crește mai măricel, puiul de cuc își aruncă frații din cuib.

Numai că, odată, era cât pe-acți să se înfunde cu șiretlicul. Pitulicea își făcuse cuibul într-o scorbură. De pus oul și l-a pus cucul aici; a vârat gâtul și l-a lăsat din cioc în cuib, alături de cele-

lalte. Pitulicea l-a clocit și, odată puiul ieșit, l-a hrănit și l-a crescut. Puiul de cuc s-a purtat, însă, ca de obicei: și-a zvârlit frații jos! Când s-a făcut mare și a vrut să iasă din scorbură și să zboare, n-a mai putut. Intrarea era prea mică.

Pomul cu scorbură nu era prea departe de o potecă pe care eu și cu moș Vuia umblam deseori. Și trecând așa, odată, am auzit jeliurile puiului de cuc. A trebuit să copleșesc mult cu briceagul, ca să pot lărgi intrarea în scorbură și abia pe urmă să-mi bag mâna, să prind puiul de cuc și să-l scot la lumină. Era mare și gras, dar nu știa să zboare...

EȘTI IȘTEȚ?

■ Găsește în fiecare rând o figură diferită de celelalte și trimite răspunsul la redacție. Participă la concursul nostru!

Aniversări Vasile GALAICU – 85

Vasile GALAICU s-a născut în 1939 în satul Unchitești, județul Soroca, actualmente raionul Florești. Și-a făcut studiile la Institutul Pedagogic „Alecu Russo” din Bălți (1958-1963). Ulterior e numit director la școala medie din satul Văscăuți, raionul Florești. Lucrează apoi ca profesor la Școala Pedagogică din Soroca până în 1968, după care a fost înrolat pentru doi ani în calitate de ofițer în armată. Reîntors, este angajat ca șef de secție la săptămânalul „Cultura”, apoi ca șef al secției poezie la revista „Nistru”. A onorat și postul de director al Fondului Literar, de secretar responsabil la revista „Nistru”, dar și cel de redactor-șef la Editura „Literatura Artistică”.

Debut editorial: volumul de poezii și proză pentru copii „Oglinda fermecată” (1971). **Pentru micii cititori** semnează cărțile: „Țara de poveste”, „A fost o zi”, „Duminica din mijlocul dorului”, „Clopoțelul dorului”, „Cantata credinței”, „Muchia sortii”, „Șapte ani de-acasă” ș.a.

Proză pentru adulți: „La porțile albastre ale cerului”, „Casa din inima noastră”, „Evanghelie de la Mihai”, „Iubesc că mi-i dat” etc. În 2012 a scos de sub tipar volumul de versuri – „Perla: Ritm de cord”. Vasile Galaicu este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

TE-AȘ DA, INIMĂ, ORICUI...

Din cântecele mamei

...Mama, făcând ceva prin Casa Mare, îngâna. Eu o auzeam din iatac, de pe cuptor, unde era ferestruică în Casa Mare, din coridorul dintre Casa Mare și iatac; nu cred că își dădea seama c-o ascult și, în intimitatea ei, prin cântec se apropia nestânjenită de sfințenia simțirii...

***
Te-as da inimă, oricui –
Și tu-i duci dorul... știi cui!

***
Du-te, dor, pe unde-ți vine
Să-ntâlnești altu ca tine.

Du-te, dor, pe drum, cărare
Să dai de-altu și mai mare.

Du-te, dor, în zborul tău –
Să ajungi altu mai greu!

***
Dacă doru-i de la Domnu,
Tot păcatu-i de la omu.
Și păcatu Domnu-mi iartă –
Dar nu mi-o lăsat în poartă!...

***
Am să mai fac ș-o cărare,
Că mi-i strămt pe drumu mare
Și m-am rătăcit... văd bine,
Intre inimă și tine...

***
Cade frunza alinaș
Ca norocu pe cei dragi.
Una-l prinde-acuprinde,
Alta-l scapă-necuprinde.
Lumea-i cu cei cu noroc,
Și o ie un urâciog.

Decât un bărbat urât,
Mai bine piatra de gât
Și: la fund, hrană la pești.
Prinzi norocu – și... trăiești!

***
Și a trecut furtuna
ce întunecase bolți și sortii,
Și tu ai apărut pe cer,
Iar eu am înviat din morți.

Și a trecut acel pârjol
Când nu a ars doar ce nu arde
Și eu îmi umplu-acum un gol...
Iar tu te umpli de nemoarte!

***
A fost o dragoste – prăpăd!
Să mor, nu alta ... de te văd,
Și nevăzut de tine eu,
Dar neuitați de Dumnezeu.

Așa-i dă el unui bolnav –
Neșintuit, dar foarte grav –

Speranța că s-a vindeca
Și moare pentru-a învia!

***
...Orizontul meu se-ntunecase
Și sfârșise cântecu-mi de vineri
Că-am strigat la... măduva
din oase:
– Cât de greu, ce greu e să fim
tineri!

Eu încolo timpul nu mai spintec –
Că-am cântat o fată-n tinerețe
Și-a călcat pe inimă și cântec.
Nopti albastre! ce îmi dați binete?...

***
Ce e strașnic, nu că n-a iubit;
E mai strașnic – poate chiar păcat! –
Că nu s-a rupe de la Terra cât
Din ceruri stelele... singure cad.

***
Și iubită și neatinsă...
E aproape nereală –
Ca iubirea mea din școală
Izbucnită și neaprinșă.

***
Mai drag nici cel astru nu mi-i!
Știu: când soarele-a dispere,
Ea va fi pe lume soare
Să mai dea... o șansă Lumii.

***
Acolo veșnic împăcată
Cum sunt împăcați acei
Care duc în brațe viața toată:
Cea mai străină din femei.

I-a adus o alta fericirea
Fără margini – fără de sfârșit!
Când nu știi că ți-a lipsit iubirea,
Știi tu oare că-ai trăit?

Nu prea departe de iubire
Trăiește ura în palat,
Gătita până-n urgisire
Să facă viața mea un iad.

Iar noi vom construi ceva
Din dragoste: ca un Mihai,
Să vadă ea dintr-un departe!
Că noi trăim... nu-n iad – în rai!

***
Ce-apropiere binefăcătoare!
E ceea ce doar poți visa,

Iar tu mai și prefaci „acea visare”
Într-o orbită-a ta și-a mea.

Zburăm, și nu știu cine-i înainte!
Un spulber de-aștri: curcubeu...
Sunt lacrimi care, de se fac
cuvinte,
Cuvântul... iar e Dumnezeu.

***
Până-n scoarța destinului
Și o viață întreagă
Să-i simți gustul ca vinului
Și să nu ai mai dragă!
Cineva printre stele
În visarea-i se caută
Și se-mbată de cele
Trei cuvinte de laudă.
Unu-i sigur că soarele
Inceta-va s-apară
Dacă nu-i nasc mioarele
Capodoperă rară.
Altu-i mândru de fală... –
(Nu-nțelege el glumele?),
Ca un doctor de boala
Ce-o să-i poarte-n veci numele.
Mândri, mândri că muzele,
Una ca alta mai gravă,
Le cuvântă pe buzele
Nesătule de slavă!
Eu sunt mândru DE UNA
Că-i simt gustul ca vinului,
Cu iubirea-i – nebuna
Până-n scoarța destinului.

***
(fragment)

N-am mai trăit moment asemeni
Și timp asemeni n-am trăit
Când nimeni, nimeni dintre semeni
Nu știe: viu ești? ai murit?
Și vreau să cred că tu mai știi
Că eu sunt viu – sărac, dar bine,
Ca toți ce suflă-n poezii...

***
Și... cu poezii... Muza lor –
Ea neiubind cu-adevărat!
Se joacă crud, necruțător
Și timpul! timpul trecător
Cosește-n ei neîndurat.

O, ce vulcan se-ntrezărea –
Pe lume nu avea egal!
Și dacă-acel vulcan curgea,
Un continent nou apărea
În Oceanul Mondial.

Povestiri de seama voastră

PISICA CU CLOPOȚEI

Odată, demult, în podul unei case părăsire din satul Curtea Boierului, o pisică, pe nume Murunița, a fâtat doi pisici. Puișorii creșteau într-atât de drăgălași, încât îndată li s-a și dus vestea în toată comuna, iar mâțele o invidiau pe proaspăta mămică. Le-a pus chiar și nume: Pufițu și Pufa. Peste un timp, pisicii s-au făcut mari și, într-o bună zi, au hotărât să-și ducă viața de sine stătător. Pufițu s-a dus în altă mahala, iar Pufa a ajuns tocmai la marginea satului. Acolo, nu departe, trăiau părintele Anton, preoteasa și fetița lor Francesca. Era elevă în clasa întâi. Nu avea o surioară sau un frățior cu care să se joace. Și iată, într-o după-amiază, după ce-și făcu temele, a ieșit în drum să mai zburde. N-a deschis bine poarta, că a și observat o pisicuță frumoasă. Aceasta prinsese pe sub gard un șoricel.

– Pufița! a strigat-o Francesca.

Mâța și-a lăsat jos prada și s-a apropiat de fetiță. S-a lipit de picioarele ei, bucuroasă. Copilița s-a aplecat și a luat-o în brațe, apoi a prins a o mângâia pe căpușor. Uitând de joacă, a fugit, fericită, la maică-sa.

– Mami, mami! Uite ce pisică frumoasă a venit la noi!

– Pufița, Pufa! a exclamat preoteasa, râzând ca la vederea unui oaspete mult așteptat.

Pufa-Pufița i-ar fi zis oricine. Felina părea un ghemotoc de lână cu niște ochișori negri ca smoala, caz mai rar întâlnit la mâțe.

Chiar în ziua aceea, toți ai casei erau prieteni cu Pufa-Pufița.

A trecut Crăciunul, Anul Nou, a trecut și iarna toată. Cele două amice erau nedespărțite. Fata n-avea răbdare să se termine lecțiile, ca s-o revadă pe Pufa, dar nici aceasta nu mânca nimic până nu intra Francesca pe ușă. Părinții erau atât de bucuroși, încât părintele Anton, într-o zi, i-a cumpărat pisicii, tocmai de la București, o zgardă cu doi clopoței argintii. Atunci când pisica se plimba prin casă, la cea mai mică mișcare, zurgălăii sunau subțire, precum ar fi răs un prunc. Nu a trecut mult timp și, când Francesca era încă la școală, mâța a ieșit singură afară. Seara, însă, Pufița nu s-a întors la vremea cuvenită.

Francesca, venind de la lecții, a prins a întreba de vecini, dar toată lumea doar ridica din umeri. Fetei i-a pierit pofta de mâncare, căci deja se întunecase, însă prietena ei cea dragă nu se arăta de nicăieri.

Tocmai a doua zi spre seară, a apărut Pufița. Bucuria reveni în casa de la margine de sat. Pufa a mieunat de câteva ori și, abătută, s-a ghemuit într-un colț al sufrageriei. Francesca a mângâiat-o, i-a pus mâncare în farfurioară, dar pisică rămânea tristă. Hotărâră cu toții, ca a doua zi, s-o ducă la un veterinar. Noaptea, după ce s-au culcat, pisica i-a mărturisit, în sfârșit Francescăi:

– Ieri, după ce ai plecat la ore, într-atât mi s-a făcut poftă de un șoricel-doi, că am fugit până la hambarele boierești de cândva. Acolo, să vezi și să nu crezi: șoarecii și șobolanii mergeau în cruce. Dar nu știu ce s-a întâmplat că nu mă puteam apropia de ei nicidecum, deși pășeam cu atenție. M-am chinuit o zi și o noapte, în zadar. Să mori de ciudă, nu alta.

A doua zi, dis-de-diminează, Francesca i-a povestit mămicii sale tot ce-a auzit de la prietena sa:

Preoteasa i-a explicat:

– Zici că Pufița pășea cu atenție, dar pricepi ce se întâmplase? Clopoței o dădeau de gol.

Iată, dragi copii, cum a apărut cunoscuta expresie: „pisica cu clopoței nu prinde șoareci”. Întrebați-i pe părinții și pe profesorii voștri ce învățatură cuprinde această zicală când e vorba de noi, oamenii?

Anatol CRISTEA, paroh în satul
Bădicul Moldovenesc

r-nul Cahul

PATRIMONIU

Coordonator de pagină: Ion ANTON Nr. 5 (367)

PREZENȚE ROMÂNEȘTI

Patrimoniul UNESCO din România

România are înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO opt obiective (șase culturale și două naturale). Printre ele figurează și Mănăstirea Horezu. Mănăstirea Horezu se află în satul Romanii de Jos, o suburbie a orașului Horezu, județul Vâlcea. Mănăstirea, ctitorită la sfârșitul secolului al XVII-lea de dom-

nul Constantin Brâncoveanu, reprezintă o capodoperă a stilului brâncovenesc, unic în lume, și a fost apreciată pentru stilul arhitectural, bogăția detaliilor sculpturale, portretele votive și lucrările decorative. Dacă vă aflați în turism prin România, vizitați neapărat Mănăstirea Horezu.

CONCURS: Istoria sculptată

Burebista a trecut... Prutul

În ziua de 28 august 2013, în satul Selemet, raionul Cimișlia, a avut loc ceremonia de dezvelire a bustului regelui dac Burebista. La acest eveniment au participat prim-ministrul de la acea oră Iurie Leancă, originar din Cimișlia, și deputatul Mihai Ghimpu, tot el, pe atunci, Președintele Partidului Liberal, om politic. Sculptura Regelui Dacilor Burebista este prima de acest gen din Republica Moldova și a fost realizată cu sprijinul Societății Cultural-Istorice „Mihai Viteazul” din Județul Prahova, România.

La inaugurarea bustului a luat parte și domnul Mircea Cozma, Președinte al Consiliului Județean Prahova, care a ținut un discurs despre domnia regelui Burebista.

Bustul întemeietorului Statului Dac este din bronz și cântărește aproximativ 300 kg, iar autorul acestei opere este George Dumitru, un sculptor român din Ploiești.

• Bustul regelui dac Burebista

Burebista, cel mai mare dintre regii Traciei, s-a născut pe la începutul sec. I-i î.Hr. și a fost cel care a reușit să unească neamurile (triburile geto-dace) într-o împărăție respectată pe întreg continentul, întinzân-

du-și hotarele de la pădurea Hercinica (Moravia de azi) până la Bug și din Carpații Nordici până la Sud de Balcani.

Denis DINJOS, elev s. Selemet, r-nul Cimișlia

POEZIE LIRICĂ

Ion ANTON

CATEDRALA DEMNITĂȚII DE NEAM

La Căușeni se află Biserica Adormirii Maicii Domnului, construită în sec. XVI, pe timpul dominației tătarilor în Bugeac.

Deși stă tupilată la pământ,
Ea e simbolul neîngenuncherii
Și al credinței întru plaiul sfânt,
Ce ni-l prădau pe-atunci ienicerii.

Aici tătarii și-au aflat mormânt,
În cui punându-și poftele averii...
Deși stă tupilată la pământ,
Ea e simbolul neîngenuncherii.

A neamului speranță nu s-a frânt,
Nu s-a lăsat de săbii retezată.
Ea este-al demnității legământ
În cel Bugeac cu rouă-nmiresmată,
Deși stă tupilată la pământ.

• Biserica de la Căușeni

GLOSAR ISTORIC

Dicționar explicativ

(continuare din nr. 15-16 din 25 aprilie 2024)

D

- **dietă** – adunare legislativă în Evul Mediu (de exemplu: *Dieta Transilvaniei*, *Dieta Bucovinei*) sau în unele state moderne (vezi *Dieta Japoniei*).
- **difuziune culturală** – răspândirea valorilor spirituale dintr-o anumită zonă spre alte spații istorice, pe care le influențează.
- **dijmă** – dare care reprezenta a zecea parte din produse, percepută de stăpânii feudali de la producătorii direcți (vezi și *rentă*, *zeciuială*).
- **dimerlie** - veche măsură de capacitate pentru cereale, utilizată în Țările Române.
- **dinar** – monedă de argint care a circulat în Principatele Române.
- **dinastie** – familie domnitoare în cadrul căreia se moștenește tronul din tată în fiu; altă denumire: casă regală (sau imperială).
- **diplomă** – (în Evul Mediu) act prin care se acorda cuiva un titlu de noblețe, anumite privilegii etc.
- **diplomă de înobilare** – act oficial prin care o persoană obține din partea unui monarh un titlu nobiliar.

(Va urma)

AVIZ

După cum v-am informat anterior, în ediția PATRIMONIU din luna iunie vor fi publicate totalurile concursului de eseuri și fotografii „Istoria sculptată”. Adică vor fi anunțați laureații acestei competiții, pentru care candidații la premii își mai pot trimite lucrările până pe data de 6 iunie a.c.

Povestiri de
seama voastră

Lidia HLIB

ASCENSORUL

Era încă nou-nouț, lucitor și frumos. Si tare se mai mândrea, că-i ademenitor, că nimeni nu trece pe alături fără să se folosească de serviciile lui, chiar și cei care locuiesc la etajul doi.

Când locatarii se aflau la serviciu, Ascensorul se simțea singuratic și aștepta cu nerăbdare să vină cineva care să-i deschidă ușile și să-i admire pereții poleiți-oglinză. Atunci el șoptea cu o voce gingașă, dar un pic metalică:

– Poftim! Intrați, vă rog! La ce etaj doriți?

Era educat și foarte amabil acest Ascensor. Se vede că îi semăna maistrului care îl instalase. Niciodată nu-l vedeai stând locului, bosumflat și indispus. Ar fi fost în stare să poarte pasagerii în sus, în jos, din zori și până în zori din nou.

Într-o zi, urcă în Ascensor un băiețel. Apăsă pe butonul ultimului etaj, apoi scoase din buzunar un cuțitaș.

În timp ce Ascensorul se grăbea să-i îndeplinească ordinul, băiețelul începu să zgârie cu tăișul cuțitașului peretele lucitor. Apăru o linie strâmbă, încă una, apoi niște litere schimonosite. Alarmat, Ascensorul scârțâi pătrunzător și se opri brusc între etajele opt și nouă.

Băiețelul nu apucă să sfârșească desenul, că se și văzu prins în capcană. Speriat, începu să apese pe rând toate butoanele, dar Ascensorul nici n-avea de gând să-i asculte comanda. Plângând, a stat băiatul închis până seara, când începuseră să se adune locatarii pe la casele lor. Abia atunci deschise ușile Ascensorul, dar nu mai era binevoitor și amabil ca alte dăți; era întristat și tare necăjit. Îl dureau zgârieturile urăcioase.

Din ziua aceea băiețelul poznaș nu se mai urca în Ascensor. Îi era rușine și se temea că acesta se va răzbuna din nou pentru că a fost sluțit de el, un copil obraznic.

Grafică de Natalia NIȘ

Versuri noi de Eugenia BULAT

EXOD VEGETAL

De azi nu mai sunt, mi-am zis.
Era inutil să insist: mă dizolvasesem
total

în pulsul adâncurilor,
zvâcnea sub mine trupul Terrei,
dezgolit, aburit și matern.

Mă topii subit în ultimul fulg,
la sânul de lapte al ierbii
și-n zvâcnetul sevei
țâșnii spre înalțuri
pe râul etern, înnoit an de an.

AȘTEPT PRIMĂVARA

Aștept primăvara și-un colte de
iarbă
străbate prin gheața din suflet pustiu
și-o lacrimă caldă privirea mi-o
scaldă:
din tot ce aștept știu atât: voi să fiu.

Să fiu: azi la umăr mi-ajunse
feciorul,
să fiu: floarea teiului n-am sărutat,
să fiu: prea din plin am știut ce e
dorul
și mult prea puțin din cel dor mi
s-a dat.

Dar trece-va dulcea și arșița verii
mi-a arde privirea trecând pe
coline...

Și iar așteptarea, cu lacrima serii
mă apăr de-un soare prea viu
pentru mine.

În toamnă sunt eu și sunt mult
prea întregă
în aerul tulbur și-n cerul 'nnoțat,
în aurul frunzei și-n tihna din
brazdă,
în ploaia de-un dor mult prea trist
și curat.

Viața – un zbucium de fire ce-n
rânduri
îți pradă din zile mai aprig ca hoții,
lăsându-te-n voia durutelor
gânduri...
Nimic e, – o goană după emoții.

PERON DE TRANZIT

Și tot peronul acesta,
și trenul acela nu vine,
și alerg în cerc, să reușesc, să nu-l
scap.

Mănânc pe apucate, citesc pe
apucate,
iubesc pe apucate și tot pe apucate
copiii îmi cresc.

Mă întreb chiar
cum și de ce au apărut ei, copiii mei,
în această gară bolnavă,
pe acest peron improvizat,
lângă ucigașe șine de tren?...

Ci ei parcă nici se întreabă...
Pentru ei fâșia aceasta de curse,
ringul acesta bizar
și aburu'-acesta de păclă nocivă,
balauru-acesta sub tălpi, invizibil,
mersul ce-mi surpă...
casă este.

Atât nu pot înțelege copiii mei:
de ce fug, alertată, înaintea zilelor,
ce caut, mereu speriată, și ce tren
aștept,
îngrozită mereu, mereu
sclipindu-mi viața –
bagaj indiscret, răvășit pe un peron
între Țară și Est.

SINCOPA

M-am cufundat azi în fața
unui copil.

Dormea îngerul, învăluit
în ninsori diafane.
Era o plutire ușoară, materie
primordială,
fără prihană și fără contur:
Vis de Brâncuși.

Era lacrima curată a lui Dumnezeu
pe fața tristă a unui secol
cancerigen.

„Toate-s praf, lumea-i cum este
și ca dansa suntem noi” –
îmi asumai, la rându-mi, vina

și mă-îngropai în visul pruncului
ca-într-o salvare.

EXOD FLORAL

Din când
în când îmi cumpăr flori:
mi-e dor să tac împreună cu ele.

Și tot mai mult mi-e dor de flori...
Am început să le înțeleg?...

De la o vreme ador florile:
nu mai e nicăieri tandrețe?...

Ce-o fi având cu mine florile:
mă privesc cu ochi de complice
și eu nu am știre de nimic.

Salcâmii înfloresc pe furiș,
dar îi trădează parfumul
și urmele albe când pleacă...

În primăvară doar
cred cu adevărat
că sunt mielul lui Dumnezeu:
mi-e dor de iarbă.

PRUNCII
DE LA COSTIȘA

Pruncii de la Costișa au ochii calzi
și aburiți
ca diminețile de lapte din Piatra-
Neamț.

Ei urcă în tren cumiști,
neescaladând imaginate scări
peste cei vârstnici.

Se așază pe banchete sfioși,
ținându-se de mână: soră cu frate,
frate cu soră.

Când trenul pornește,
ei îl aduc pe Dumnezeu în mijlocul
lor,
schițând peste față semnul crucii.

„Săru'-mâna” spun și gustă din
pâine,
neștiind că mănâncă din trupul lui
Crist,
răstignit din nou peste Basarabia...

FLORI DE TEI

Mă copleșesc iar florile de tei:
ce rară poezie-n veac de fier.
Deșertăciune-i tot ce în temei
nu ține de-a lor vrajă și mister.

Mă-mbată iar miresmele de tei,
lumina lor de ceară ninge iar.
Nu caut alt refugiu, e-n zadar:
mă are veșnicia-n sânul ei...

DREPTURILE MELE, CE SĂ FAC CU ELE?

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

Nr. 5 173)

în domeniul
Premiul O.N.U.
Drepturilor Omului
2010

Exercițiu civic și democratic

PĂREREA TA CONTEAZĂ!

Bineînțeles că nu vă place chiar totul în școala în care învățați. Și atunci, ați încercat să faceți o schimbare în activitatea instituției? Dacă nu, puteți urma exemplul elevilor ce studiază la Liceul Teoretic „Olimp” din or. Sângerei.

● Pregătirea urnelor de vot

Prin implementarea Programului „Bugetarea Participativă”, membrii comunității școlare și-au spus cuvântul și au decis cum vor fi cheltuiți banii publici în școala lor. Elevii au propus șase proiecte de îmbunătățire a calității studiilor în liceu: 1. Crearea de spațiu personal prin montarea unor cabine în vestiarele sălii de sport; 2. Amenajarea spațiului de relaxare în timpul pauzelor; 3. Modernizarea băilor cu oglinzi și dulapuri; 4. Instalarea unui aparat de cafea; 5. Procurarea echipamentului de volei; 6. Fondarea bibliotecii mobile „Sub cușma lui Guguță”.

Evenimentul zilei a devenit exercițiul de votare a două

● Și noi avem dreptul de a alege!

proiecte din cele șase. Bugetarea participativă este un proces democratic, astfel că elevii, cu mic și mare, au trecut prin sala în care erau așteptați de membrii comisiei electorale, la urnele de vot. La ora stabi-

lită, secția de votare a fost închisă și a demarat procesul de numărare a voturilor. În urma acestui scrutin transparent și echitabil, au fost acceptate următoarele proiecte: crearea de spațiu personal prin montarea unor cabine în vestiarele sălii de sport și instalarea unui aparat de cafea.

Exercițiul de implicare civică și electorală a tinerilor a reușit. Elevii s-au convins că părerea lor contează, ceea ce le-a sporit încrederea în forțele proprii. Următoarea etapă a Programului este implementarea proiectelor câștigătoare care va avea loc în perioada iunie-august 2024.

Proiectul „Bugetarea participativă în școli” este parte

a Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, implementat în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Sursa: Revista „Interferențe”

Cum să prevenim situațiile discriminatorii

● Membrii Consiliului Liceal al Tinerilor

Recent, membrii Consiliului Liceal al Tinerilor de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Dubăsari au participat la un atelier de lucru. A fost o întrunire foarte utilă și binevenită, care s-a desfășurat în cadrul programului „Construirea păcii durabile și incluzive, consolidarea încrederii și coeziunii sociale pe ambele maluri ale râului Nistru”. Profesorii-mentori

ne-au vorbit despre discriminare, din păcate, un fenomen frecvent întâlnit aici. Am analizat împreună metodele de soluționare și prevenire a situațiilor discriminatorii, într-un mod interactiv, promovând colaborarea și bunul spirit.

or. Dubăsari

CLT „Mihai Eminescu”

ABC-ul drepturilor tale

ÎN TOATE CAZURILE CÂND MINORII INTERACȚIONEAZĂ CU POLIȚIA, EI AU URMĂTOARELE DREPTURI:

Dreptul de a fi informat.
Dreptul de a contacta rudele.
Dreptul de a participa, de a-și exprima opinia și de a tăcea.
Dreptul la traducător sau interpret.
Dreptul la apărare.

DREPTUL DE A FI INFORMAT

Polițistul trebuie să se prezinte, să explice motivul discuției, să informeze copilul despre drepturile lui. Polițistul nu are dreptul să verifice buzunarele sau geanta copilului, fără a prezenta un document care-i permite aceasta. Copilul are dreptul să fie informat cu privire la cauza verificării lucrurilor sale.

DREPTUL DE A CONTACTA RUDELE

În orice situație, copilul are dreptul să anunțe părinții, rudele sau orice alte persoane de încredere despre ce s-a întâmplat și locul unde se află. Contactarea telefonică se asigură de către polițist sau procuror.

● Copiii de la grădinița „Andrieș” din or. Anenii Noi încep să-și cunoască drepturile

Concurs: „Dreptul meu la educație”

ȘCOALA NE ASIGURĂ VIITORUL

Toate drepturile prevăzute de Convenția cu privire la Drepturile copilului ne asigură un confort social. Dreptul la educație ne oferă șansa de a ne descoperi și a ne dezvolta abilitățile, de a ne edifica viitorul. Avem la dispoziție școli și biblioteci. La rândul nostru, noi, copiii, avem responsabilitatea de a învăța și a căpăta cunoștințe.

Să nu uităm, deci, că școala nu este un loc pentru distracție, ci pentru dezvoltarea noastră. Este spațiul în care îți formezi niște abilități, îți descoperi talentele și capacitățile - și toate acestea se fac doar prin muncă. Trebuie să respectăm regulamentul de ordine internă a instituției în care învățăm, să dăm dovadă de respect față de profesori.

La fel de important este să participăm la activități extrașcolare, să facem voluntariat. Într-o societate tot mai interconectată, elevii au datoria de a dezvolta competențe sociale și abilități de colaborare. Să ne implicăm în proiecte de grup, care ne ajută să comunicăm, ne învățăm să lucrăm eficient în echipă.

Precum vedem, dreptul copilului la educație presupune și responsabilități care îi vor asigura viitorul pe care și-l dorește.

Iulia BOACĂ, elevă în clasa a VIII-a la Complexul Educațional Cotul Morii or.-nul Hâncești

MI-AM ALES PROFESIA DORITĂ

Dreptul la educație stă în capul mesei în viața unui copil. E greu de imaginat ce ne-am face fără carte, fără studii. Atât părinții, cât și școala își au partea lor de contribuție în creșterea și educația noastră. Le mulțumesc tuturor celor care mă îndrumă în viață, care mă susțin în formarea mea ca personalitate. În ce mă privește, m-am străduit să acumulez cunoștințe temeinice pe băncile școlii. Astfel, absolvind ciclul gimnazial, am avut posibilitatea să-mi aleg calea dorită - am devenit studentă la Colegiul „Iulia Hasdeu”.

Liliana CORCENCO, studentă în anul I-i la Colegiul „Iulia Hasdeu” or. Cahul

AVE TERRA!

Nr. 5 (355)

Pagină de cultură și educație ecologică

Coordonator de pagină: Lica MOVILĂ

Ziua faptelor bune

DE MÂNUȚĂ CU LĂBUȚA

Scuarul Teatrului Național „M. Eminescu” din capitală era plin de participanți, care mai de care mai pufoși, mai mustăcioși, mai urecheați și mai codați - însoțiți de stăpânii lor, copii din liceele și școlile capitalei. Aici a avut loc cea de-a VII-a ediție a Festivalului animalelor de companie „De mână cu lăbuța”, desfășurat cu ocazia Zilei Internaționale a Faptelor Bune, la inițiativa Centrului Orașenesc al Tinerilor Naturaliști, cu suportul Primăriei municipiului Chișinău și al Direcției Generale Educație, Tineret și Sport.

• O familie fericită

Oaspeții erau întâmpinați de Cezara CORNIENCO, directoarea Centrului, și de Irina GRECOV, director adjunct, care și-a asumat rolul de moderator al evenimentului. Împreună cu Clovnul, Câțelul, Pisica și alte personaje, au făcut o echipă bună, reușind să creeze o atmosferă de voie bună și distracție. Organizatorii activității au pus la dispoziția celor mici albume, creioane, hârtie colorată iar aceștia, așezați la mese, desenau de zor. La o altă masă, vizitatorii erau așteptați de iepurașul ursitor, cu multe profeții optimiste. Animăluțele se aflau în centrul atenției, erau mângâiate, laudate și admirate de toată lumea. Acestea s-au bucurat de un tratament plin de afecțiune din partea voluntarilor de la Centru. Copiii povesteau cu plăcere despre prietenii lor. Vlad ÎNVĂRTECUȘ

ne-a făcut cunoștință cu pisica lui de rasă scoțiană, Luluța. Nu toți, însă, aveau acasă animale de companie. O fetiță a venit la expoziție cu... o jucărie de plus. De la Vladimir GRECOV (în imaginea de mai sus), unul dintre membrii Centrului, am aflat povestea tristă a iepurelui de angora Valera, pe care băiatul l-a adoptat după ce urecheatul a fost adus la ei. Mai multe vietăți au ajuns aici din diferite motive și acum sunt fericite în marea familie a Centrului. O găină, un cocoș fâlnic, un cobai, un iepure cafeniu, un hamster, un papagal cu penaj viu și câțiva pești și orizbenguindu-se veseli în acvariu alcătuiau doar o parte a viețuitoarelor aflate în grija membrilor cercului de îngrijire a animalelor, care au adunat în jurul lor o mulțime de vizitatori. Cea mai înaltă apreciere, însă, au fost diplomele de participare, înmânate solemn răsfățaților evenimentului, și cadourile câștigate de aceștia la tombolă: pachețelele cu hrană, jucăriile și vesela colorată.

M-am bucurat să văd agitația de la târgul de caritate, unde membrii cercului „Natură, fan-tezie și design” și-au expus creațiile: compoziții florale, tablouri, desene, aplicații în culori vii, având ca subiect sărbătorile pascale. Lucrările copiilor s-au vândut ca pâinea caldă, iar banii obținuți din vânzări au fost transmiși azilului pentru ani-

• Voluntarii, la datorie

malele fără adăpost „Barbos”. „Prietenul nu se cumpără, se adoptă”. Acest generic impresionant al festivalului a răsunat pe tot parcursul evenimentului, trezind emoții în sufletele vizitatorilor. Mai mult decât atât, a încurajat câteva familii să adopte o pisicuță și câțiva câțeluși. Au plecat acasă, fericiți, în aplauzele tuturor. De mână cu lăbuța.

Text și foto: Lica MOVILĂ

MISTERE

ȘI FLORILE AU NEVOIE DE AER CURAT

• Desen: Daria ARAPU

Cu aproximativ un secol și jumătate în urmă, grădinarii din orașul Londra s-au ciocnit de un fenomen ciudat: petalele florilor pe

care ei le îngrijeau cu atâta râvnă au început să se decoloreze. Cel mai tare au avut de suferit violetele. Acestea au devenit albe ca neaua! Ce s-a întâmplat? Grădinarii s-au adresat după ajutor vestitului fizician și chimist Michael Faraday. După ce a efectuat un șir de cercetări, savantul a dezlegat, în sfârșit, misterul: aerul din oraș conținea o cantitate sporită de anhidridă, o

substanță cu efect înălbitor. Aceasta era eliminată, împreună cu fumul, prin coșurile fabricilor și uzinelor din Londra și împrejurimile ei. Anume ea otrăvea aerul, „furând” culoarea violetelor. Mai târziu, anhidrida a început să fie folosită în industria textilă ca înălbitor. Important, însă, este altceva: deja în secolul al XIX-lea natura a bătut alarma: NU POLUAȚI AERUL!

File din „Cartea Roșie”

ȘARPELE-LUI-ESCOLAP

Este o specie pe-reclitată, al cărei număr se reduce. În Republica Moldova se întâlnește pe malurile stâncoase ale Nistrului și Răutului, prin râpile și vâlcelele cursului inferior al Prutului. Peste hotarele republicii este răspândit în sud-vestul Ucrainei, Turkmenia, Asia Mică și Iranul de Nord.

Pentru trai șarpele alege sectoarele bine încălzite de soare, cu multe galerii săpate de rozătoare, spațiile goale sub rădăcini și pietre, arborii bătrâni cu scorburi. Preferă lizierele.

Perioada de hibernare se încheie în aprilie. Împerecherea are loc în mai - începutul lui iunie. La sfârșitul lui iulie, femela depune 4-9 ouă. Puii apar în septem-

brie. După eclozare, ei încep să se hrănească cu insecte și șopârle mici. Ajung la maturitate nu mai devreme decât în al treilea an de viață. Șerpii adulți se hrănesc cu rozătoare mici, mai rar - cu pui de păsări și ouă. Încep să hiberneze la sfârșitul lui octombrie.

Această specie de șerpi este ocrotită conform legislației.

Cântăm și desenăm natura

PRIMĂVARA

A venit și primăvara,
Soare e în toată țara.
Murmură izvoarele,
S-au întors cocoarele.

Primăvară,- a vieții rai,
Ne-aduci bucurie,
Ai sosit pe-al nostru plai!
Câtă feerie!

Pe la case, pe sub streșini,
Rândunele ciripesc,
Prin livezi și prin câmpii
Floricele înfloresc.

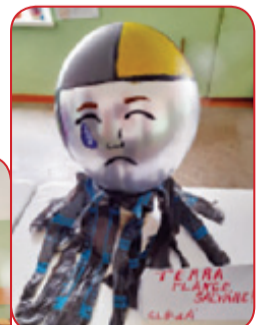
Drăgălin RUSU,
elev în clasa a V-a,
Gimnaziul Scăieni,
r-nul Dondușeni

• Livezi în floare... Desen de Daria ARAPU, elevă în clasa a V-a, Gimnaziul Scăieni, r-nul Dondușeni

SELECTĂM, CREĂM, RECICLĂM

Elevii de la Gimnaziul „A. Sîrghii” din satul Talmaza, raionul Ștefan-Vodă, își iubesc localitatea și au grijă de sănătatea mediului ambiant. Pentru a-și eficientiza activitatea, elevii din clasa a VII-a au ales ca obiect opțional educația ecologică, cei din clasele a VI-a „A” și a VI-a „B” au preferat educația

pentru sănătatea. Iar ecologiștii dintr-a a VIII-a au decis să se ocupe de reciclarea deșeurilor. Transformând obiectele uzate în creații artistice sau găsindu-le o nouă întrebuințare, ei contribuie la salvarea Terrei de efectele poluării. Acest lucru îi bucură pe părinți și pe profesori - viitorul satului e pe mâini bune!

UNIVERS CULTURAL

Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

Nr. 4 (75)

Tinere talente

LA BAZA SUCCESULUI STĂ CREDINȚA ȘI DEVOTAMENTUL

Lavinia Spivacenco este o adolescentă de 15 ani elevă la Liceul Teoretic „Universul” din capitală, acesta fiind un loc deosebit pentru ea, deoarece aici face primii pași spre mult visata carieră muzicală.

A avut în suflet muzica de mic copil, dar a început să interpreteze piese de muzică populară în clasele primare. În familia Laviniei, mereu s-a ascultat muzica populară, de aici vine pasiunea tinerei față de folclor, tradiții, dragostea față de țară și neam. Cele mai profunde emoții, care nu pot fi redade prin cuvinte, le simte doar atunci când interpretează sau ascultă un cântec popular.

Pe lângă muzică, Lavinia adoră să petreacă timpul cu familia, mai joacă și tenis de masă, iar ca să se relaxeze, a început să lucreze la broderiile cu mărgele.

Începând din clasa a doua, timp de șapte ani, Lavinia a făcut parte din ansamblul etnofolcloric „Mugurașii”. Cel care a instruit-o și a încurajat-o este chiar conducătorul ansamblului, Valentin Golovatiuc.

Alături de ansamblul „Mugurașii”, Lavinia a participat la multe concursuri și festivaluri importante, la care a obținut locuri premian-

te. În perioada sărbătorilor de iarnă, tânăra interpretă a luat Premiul Mare în cadrul Concursului de Colinde Tradiționale, organizat la Vaslui, România. În plus, s-a clasat pe locul III la olimpiada municipală la disciplina educație muzicală.

Recent, Lavinia a participat la Concursul „La fântâna dorului” care a avut loc la Chișinău, unde, la fel, a reușit să câștige Premiul Mare. Și acestea reprezintă doar o mică parte din palmaresul său.

Fiind elevă în clasa a IX-a, Lavinia se pregătește, în același timp, de examenele de absolvire, dar și de noi concursuri muzicale, acordând o atenție deosebită Festivalului de Cântec Pascal „Hristos a Înviat!”.

În lista ei de artiști preferați, pe care îi admiră, de la care se inspiră și învață, se regăsesc Nicolae Gribincea, Adriana Ochișanu, Mihaela Tabură, Maria Iliuț și mulți alți cântăreți de muzică populară, atât din țară, cât și de peste Prut.

Își vede viitorul în muzică, dar vrea să încerce să se dezvolte și în alte domenii. Este o fire creativă, îi place să socializeze, să facă cunoștință cu oameni noi. Lavinia ar vrea să urmeze o facultate de jurnalism, mai ales că, de pe când era mică, are un vis – vrea să apară pe micile ecrane.

Motivație pentru a persevera în activitățile ei are din partea persoanelor pe care le admiră. Familia o susține, dar e înaripată și de propriile sale succese. Celor care ezită să se ocupe de ceea ce le place cu adevărat Lavinia le dorește cât mai mult curaj și răbdare: „Să fiți puternici și cât mai încrezători în propriile forțe! La baza succesului stă credința și devotamentul, iar timpul le arată pe toate.”

Laura CHETRARU

Speranțe muzicale

ORICE PASIUNE NECESITĂ MUNCĂ

Pentru a fi un bun muzician, nu e de ajuns să ai talent și dorința de a cânta, dar și perseverență, răbdare și mult curaj. Nu e atât de ușor precum pare, deoarece orice pasiune necesită muncă și dragoste față de ceea ce faci. Muzica trebuie să fie în sufletul fiecărui artist.

Vlad Lepădatu, elev în clasa a VI-a La Liceul Teoretic „Ion Vatamanu” din mun. Strășeni, are calitățile unui bun muzician, cum ar fi: sensibilitatea, interesul față de muzică și, desigur, talentul pe care l-a moștenit de la mama sa, profesoară de vioară. Vlad însă, băiat inteligent și curajos, a ales un instrument puțin mai dificil – clarinetul, cu toate că, la început, dorea să cânte foarte mult la flaut. Din motiv că acest instrument nu era accesibil în școala în care studiază, elevul a decis să învețe a cânta la clarinet.

De mic copil asculta vioara. Toată lumea credea că viitorul artist va lua urmele mamei. Adolescentul, însă, a ales ceva mai aproape inimii. Și bravo lui, deoarece se descurcă destul de bine. Recent, a participat la Concursul Internațional „Nicolae Știuca”, la care au evoluat 37 de copii din categoria sa de vârstă. Evenimentul a fost organizat la Cahul. Eroul nostru s-a clasat pe locul III, un rezultat remarcabil, luând în considerație că acesta e primul concurs la care s-a prezentat. Avea emoții de nedescris și totuși a reușit, ceea ce era de așteptat, fiindcă zilnic exersează câte o oră acasă, în plus la orele de la școala de muzică. Studiază instrumentul muzical al treilea an la Școala de Arte „Eugen Doga” (profesor Alexei Voloc, maestru de concert Elena Matei) din or. Strășeni. Până în prezent au fost desfășurate concursuri on-line pentru micii muzicieni. Filmările se făceau acasă și erau transmise organizatorilor. Anul curent a obținut Premiul I la Concursul Internațional de Arte, ediția a III-a, la categoria profesioniști, ce a avut loc on-line. La concursul „Tinere Talente”, desfășurat în cadrul instituției în care studiază, elevul a obținut locul II.

Nu lipsește de la nici o festivitate din liceu. Când e vorba de muzică, mereu se oferă să participe. Această pasiune se simte din spusele mamei sale care îl descrie ca pe un copil dornic de a cunoaște cât mai multe.

„Optimismul lui și efortul pe care îl depune pentru a obține rezultatele pe care le are sunt necesare, cred eu, fiecărui copil. Mă conving de acest lucru când văd că acasă, deseori, când are timp, construiește corăbii sau nave submarine din 500 de piese din lego. Și până nu vede lucrul finalizat, nu renunță”, menționează doamna Silvia, mama lui Vlad.

În muzică, însă, e mai interesant și complicat. Copiii știu să uimească. Asta a făcut-o și Vlad. În timp ce toți credeau că el vrea să devină un instrumentist profesionist, adolescentul tinde la ceva mai mult. Visează să facă aranjament în muzică, să conducă mai mulți instrumentiști și, desigur, să fie el dirijorul. Acest lucru l-au aflat și părinții săi la o emisiune TV. Surpriza a fost mare pentru toți cei care îl cunosc.

În prezent se pregătește pentru un alt concurs internațional ce va avea loc la toamnă. Părinții, prietenii și profesorii îi apreciază succesele și sunt mândri de el.

Renata CUPCEA

ANIVERSĂRI

„GHIOCEII” LA... 33 DE ANI

Recent, la Mingir s-a desfășurat spectacolul dedicat celor 33 de ani de la fondarea trupei de teatru „Ghioceii”. De-a lungul timpului, colectivul condus de regizorul Mihai Sârbu a bucurat publicul cu spectacolele lor și a obținut locuri premiante în cadrul diverselor festivaluri raionale, naționale și internaționale. Profesorii Tatiana Rusnac, Nina Babii, Gheorghe Șevsciuc și Tamara Grițenco de la Colegiul de Arte din Soroca și actorul Victor Celan, specialist al Centrului Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imate-

rial, au fost prezenți la manifestare în semn de respect și susținere colegială.

Evenimentul a început cu un fragment din minispectacolul „Copiii și primă-

vara”, prezentat de Teatrul epic de etnografie și folclor stilizat de la Gimnaziul Mingir. Acesta a cuprins cântece din folclorul copiilor, frământări de limbă, proverbe și zicători. Conducătorul trupei, Mihai Sârbu, a făcut o incursiune în istoria acesteia. Domnia sa a sensibilizat publicul declamând balada populară „Meșterul Manole”. Trupa de teatru a jucat un fragment din spectacolul „Fata moșului cea cumințe”, pentru care i-a fost oferit Trofeul în cadrul Festivalului-Concurs Național al Teatrelor de Amatori „Vasile Alecsandri”, ediția a XIII-a de la Bălți. Rolurile centrale au fost jucate de actorii: Daniela Bădărău – Ileana, Ni-

coleta Lupanciuc – fata babei, Antonina Stănilă – baba, Daniel Cipileaga – moșul.

La această sărbătoare au fost nelipsiți și foștii elevi ai regizorului: Ion Gorun, Vlad Ropot (actor la Teatrul Național „Mihai Eminescu” din capitală), Victor Cotovanu, Sergiu Vâzdoagă, Ilie Pârlog, Cătălina Varaniță, Diana Boșcov, Maria Lupanciuc (actor la Teatrul Național din Timișoara), care au rostit mesaje de felicitare în semn de recunoștință și au prezentat mici fragmente din câteva spectacole.

Alexandrina DOBOȘ,
elevă la Școala de Arte
„Timotei Bătrânu”

or. Hâncești

Versuri noi de Arcadie SUCEVEANU

CUM AJUNGI ÎN POVESTE?

Povestea e lumea lui A fost odată, în care se află o țară îndepărtată, în care se află o cetate

prealuminată,
în care se află o lădiță cu-argint
ferecată,
în care se află o cheiță fermecată
ce descuie toate minunile

deodată...
Cum poți ajunge în ea?
E-hei! doar încălecând pe-o șa,
doar încălecând (și mai bine!)
pe-o roată,
sau încălecând (oho!) pe-o
căpșună...

P.S. Ceea ce v-am spus e-o
minciună, desigur,
dar e-o minciună adevărată...

ÎNTÂMPLĂRI CU MÂȚIȘORI

Prin sălcii, de dimineață,
Se-agățau boboci de rață,
Dulci și gingași, care știu
Să îngâne: fiu-fiu-fiu.

Însă, după-o zi sau două,
Știau o silabă nouă
Și, de cum se-mpufoșeau,
Îngânau în cor: miau-miau.

Ce se-ntâmplă?, mă-ntrebam,
Ascultându-i de la geam:
Mugurașii, mari și mici,
Bobocii sunt sau pisici?

Și-abia azi m-a dumirit
Șoricelul cel pățit:

– Știi, în sălcii, uneori,
Ies la soare mâțșori,
Gălbiori și pufoșei,
Deghizați în bobocci.

Dar fii liniștit, căci ei
Nu se dau din ramuri jos!
Noi, vitejii șoricei,
Nu-i luăm în serios...

1 TIGRU + 1 CAL = 1 ZEBRĂ

Stând la lecția de-algebră
Și zărind un pui de zebra,
A strigat un papagal:
– Tigru! s-a ascuns în cal!

I-a răspuns cocoșul Rigu,
Cel ce a mâncat covrigul,
Joi, când se lăsase frigul:
– Calul a intrat în tigrul!

Iar noi scriem în caiet
Ecuția celebră:
1 tigrul + 1 cal = 1 zebra,
Sau: $t + c$ și $c + t = z$ (et).

TERASA DE PE CĂPȘUNĂ

La terasă, pe-o căpșună –
Zile calde, nopți cu lună...

Și să vezi cine s-adună!

Vin albinele la soare
Și beau vară din pahare.

Fluturașii, ziua toată,
Beau culori – și nu se-mbată!
Doi gândaci numai dunguțe
Beau nectar din ulceluțe.

Și, fiindcă-i luna mai,
Strigă: Mai vrem, încă, mai!

Seara, părăsind imașul,
Vine-ades și greierașul.

Și, în stil pur greieresc,
Zice, acordând vioara:

„Fiindcă-i preafrumoasă seara
Și preadulce primăvara,
Azi doar cânt, azi nu cinstesc...”

O, ce gest cavaleresc!

MAI-MULT-CA-ȘOARECE

– Și-asta ce-o mai fi? se-ntreabă
Un arici cosind prin iarbă,
Arătând spre-un liliac
Ce-atârna într-un copac.

– Pasăre, răspunde-o cioară,
L-am văzut chiar eu cum zboară.

– Ba eu cred că-i șoarece,
Zice-un melc, deoarece
Chițâie, nu ciripește
Și se poartă șoricește.

Sare o ciocănitoare:
– Ce să spun? Grea întrebare.
Despre el puțin se știe,
Până azi, în zoologie.

Totuși, țin să vă propun
Un răspuns, cred, cel mai bun:

Cine-l crede pasăre,
Tu să-i zici: da, pare-se...
Cine-l vede șoarece,
Să-i răspunzi: da, oarece...

LEBĂDA PE LAC

Cântă broaștele: „Oac-oac,
Trece cifra 2 pe lac!
Încă-un 2 dacă-ar veni,
Câte lebede ar fi?”

Gâsca zice: „Vrei-nu-vrei,
2+1 fac doar 3”.

Vine racul, care are
Aritmetica-n picioare:
„Stați, că nu sunteți la teatru,
2+2 mereu fac 4!”

„Cri-cri, cântă-un greier, dulce,
Nu știu, zău, dar pot deduce!”

Însă voi cât v-ați zbatut,
Lebăda a și trecut –
Între trestii să se culce...
S-o luăm de la-nceput!”

CROCO-NILUL

Vezi, pe hartă, râul Nil?
Pare-a fi un crocodil!

Și-mi zic: cred că râul Nil
A-nghițit un crocodil.
Ei ba!, zici tu: crocodilul
A-nghițit, se pare, Nilul!

Iar eu, ca să fiu gentil,
Scriu acest cuvânt – și vi-l

Propun vouă: croco-Nil.
(Și-apoi mă retrag, tiptil...)

VEVERIȚA FACE SALTUL DE PE-UN SITE PE ALTUL

Veverița, în secret,
Și-a deschis un site pe net.
(Fiindcă-n internet, se spune,
Sunt mai multe nuci și-alune).

Și mă-ntreabă-un huhurez:
– Vrei cumva s-o contactezi?
Scrie cum îți spun, u-hu!:
veve. ori W (dabl iu)
și-apoi @ yahoo. rița...

... Scriu – și-i văd numai codița!
Fiindcă veverița – hait!,
Sare iute pe alt site...

S-ar putea, zice-un buldog,
S-o găsești mâine pe blog.

Vine și-un ornitorinc:
– Caut-o și pe-acest link:

<https://www.tărâmuride-minune-unde-cresc-doar-nuci-și-alune//>

VORBE-N DODII

Are Ursul în pădure
Un palat din foi de mure.

Și în tot palatul lui –
Numai poște puse-n cui,
Numai oale smălțuite,
Pline cu... răbdări prăjite.

Zice Ursul: – Ce mi-i mie?
Sunt un urs bogat, se știe,
Vă invit în ospeție.
Vom mânca măsline, rodii,
Și vom mai vorbi în dodii...

– Când, bădie? Când, bădie? –
Sare bufnița -nțeleaptă.

– Păi, cam pe la Sfântu' Așteaptă...

– Cam pe când, să am iertare? –
Sare și-o ciocănitoare.

– Când va fi porcul să zboare,
Sau, dacă aveți plăcere,
Când va face plopul mere...

Țări privite sub lupă

SCOTȚIA

► Conducătorul Scoției, cu populația de 5,4 milioane, la fel ca al întregii Marii Britanii, este monarhul englez.

► Cea mai veche așezare din toate Insulele Britanice se află în această țară. Skara Brae a fost fondată în urmă cu aproximativ 5000 de ani, în epoca neolitică.

► În Scoția se află cea mai scurtă rută aeriană din lume care leagă două insule. Avionul ajunge la destinație într-un minut.

► Capitala Scoției, anticul Edinburgh, are mai multe clădiri protejate decât orice alt oraș din lume.

► Limbile vorbite aici sunt engleza, dialectul scoțian (vorbit și în Noua Scoție, Canada) și gaelica scoțiană (o limbă celtică).

► Jocul golf a fost inventat acum cinci secole de către scoțieni. În versiunea originală, jucătorii trebuiau să rostogolească pietre rotunde în gropi

făcute de iepuri.

► În afara Scoției locuiesc la fel de mulți scoțieni cât în țara însăși.

► Unul dintre cei mai bătrâni copaci din Europa crește în centrul Scoției - în curtea bisericii din satul Fortingal, Perthshire. Vârsta acestuia e estimată de cercetători a fi de 2000-5000 de ani.

► Scoțianul William Cullen a inventat refrigerarea artificială, în 1748, și datorită lui avem acum frigider. La fel, scoțienii au inventat telefonul, televizorul, bicicleta, radarul și penicilina.

► Majoritatea țărilor au simboluri - animale sau plante. În Scoția, simbolul țării este o creatură fictivă - unicornul.

► În această țară sunt mai mulți roșcați decât oriunde pe glob. În unele zone, aceștia reprezintă chiar și 30-40% din populație.

Sursa: 100 facts.com

Istoria unor lucruri simple

ARBITRII DE FOTBAL ȘI CARTONAȘELE

În timpul desfășurării mondialelor din 1966, la un meci dintre Argentina și Anglia, fotbalistul argentinian Antonio Rattin nu a înțeles (sau nu a vrut să înțeleagă) cuvintele arbitrilor Rudolf Kreitljan (de origine germană) că era eliminat. Jucătorul a rămas pe teren încă timp de 9 minute. A urmat o încăierare, iar sportivii en-

glezi nu au înțeles nici ei avertismentul împotriva lor, la fel ca și spectatorii, care au rămas nedumeriți cu privire la cele întâmplate.

După incident, șeful arbitrilor de la Cupa Mondială, Ken Aston, a făcut ca sistemul de sancțiuni să fie mai clar și mai ușor de înțeles. Aston povestea mai târziu că ideea i-a ve-

nit întâmplător. Odată, așteptând schimbarea culorii semaforului, s-a gândit să propună crearea cartonașului galben pentru avertisment și a cartonașului roșu pentru eliminare. Aston a stabilit și practica de a desemna un arbitru suplitor care să poată lua locul arbitrilor oficial în cazul unei absențe neprevăzute, dar întemeiate, a oficialului. A propus și să se indice precis în Regulamentul de fotbal presiunea atmosferică pe care trebuie să o aibă mingea. În 1974 el a introdus și tăblițele de schimbare a jucătorilor care să le permită atât acestora, cât și arbitrilor să înțeleagă mai repede cine sunt acele persoane.

EXERCIȚIILE FIZICE STIMULEAZĂ CREIERUL

Revista „Science Daily” a publicat recent rezultatele unui studiu realizat la Universitatea din Portsmouth (Marea Britanie) în colaborare cu universități din Japonia și Taiwan. Au fost explorate mecanismele ce determină îmbunătățirea performanței cognitive ca răspuns la exercițiile fizice. S-a descoperit că dopamina joacă un rol-cheie în acest sens.

Se știe că hormonul respectiv, care este legat de plăcere, satisfacție și motivație, crește atunci când omul se antrenează. Noile date se referă la producerea acestuia.

Cercetătorii au măsurat eliberarea de dopamină în creier folosind un dispozitiv de scanare sofisticat, care urmărește activitatea metabolică și biochimică a celulelor din organism și e cunoscut sub numele de tomograf cu emisie de pozitroni (PET). „Știm că exercițiile cardiovasculare îmbunătățesc performanța cognitivă, dar mecanismele exacte care stau la baza acestui proces nu au fost investigate riguros până acum, iar rezultatele cercetărilor actuale sunt foarte promițătoare”, a relatat dr. J. Costello de la Facultatea de sport, sănătate și științe.

În cadrul studiului, au participat 52 de bărbați. Mai întâi, ei au îndeplinit sarcini cognitive în repaus. Apoi, li s-a făcut stimularea electrică a mușchilor pentru a testa dacă mișcarea forțată a mușchilor poate îmbunătăți performanța

cognitivă. Ultimul experiment a combinat exercițiile fizice voluntare cu cele involuntare. S-a constatat că performanța cognitivă a participanților a crescut doar când ei au făcut exerciții voluntare. Deci, rezultatele indică faptul că exercițiul trebuie să provină de la semnalele centrale ale creierului, și nu numai de la mușchi în sine.

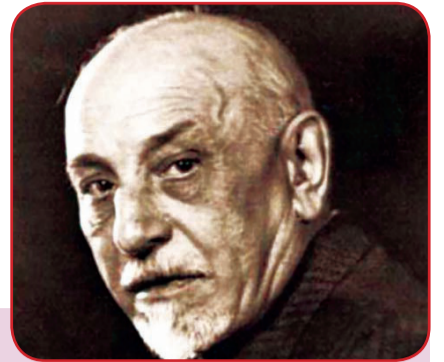
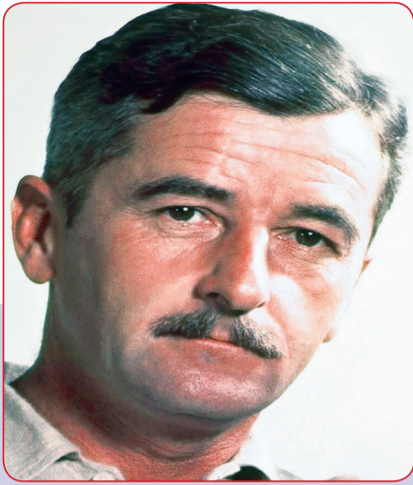
Autorii studiului spun că recenta descoperire ar putea duce la inițierea unor terapii benefice pentru sănătatea cognitivă, din cauza rolului important al dopaminei în mai multe afecțiuni mentale, inclusiv boala Parkinson, depresia ș.a.

Sursa: cunoastelumea.ro

Problemă de logică

	+		+		=	15
	-		+		=	10
	+		-		=	06
	+		×		=	?

Au găsit răspunsul corect la problema publicată în numărul din 22 februarie Marian CASIAN, Vanessa BOTNARU și Ionela TURCANU (Frumoasa, Călărași). Ne bucurăm să vedem nume noi. Acum, așteptăm să rezolvați o problemă nouă. Nu uitați că, la sfârșit de an, cei mai harnici „dezlegători” vor avea parte de premii!

William Cuthbert Faulkner, născut **Falkner** (25 septembrie 1897 – 6 iulie 1962), a fost un prozator american, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1949, unul dintre scriitorii reprezentativi ai literaturii americane din secolul XX. Modernismul lui Faulkner se înscrie în spiritul de influență al lui James Joyce, ca model de artă romanescă.

Motivația Juriului Nobel: „*Pentru viguroasa și unica sa contribuție artistică la romanul american modern*”.

Născut la New Albany, William Faulkner și-a petrecut copilăria în micul orașel Oxford din Mississippi. Școala primară și liceul neterminat le va face în orașel, ca apoi să intre funcționar la banca bunicului său, viitorul „model” al lui *Sartoris*.

În anul 1929, publică romanul *Sartoris*, moment crucial în creația sa, o reîntoarcere către istoria legendară sau reală a locurilor natale, începutul celebrei saga despre imaginarul comitat Yoknapatawpha.

De aici încolo, vreme de peste treizeci de ani, scriitorul va constitui, prin romanele și povestirile sale, o mitologie a Sudului, pornind de la date reale sau mitizate ale istoriei prezente și trecute ale acestei regiuni. De altfel, în 1949, Faulkner va primi Premiul Nobel, drept recunoaștere unanimă, încununând o vastă operă.

Luigi Pirandello (n. 28 iunie 1867, Agrigento, Sicilia, Regatul Italiei – d. 10 decembrie 1936, Roma, Regatul Italiei) a fost un dramaturg, romancier, poet și eseist italian, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1934.

S-a născut în 1867 în Sicilia, la Girgenti (azi Agrigento) într-o familie înstărită. Tatăl, antreprenor al unor mine de sulf – luptase în armata lui Garibaldi și se căsătorise, în 1863, cu Caterina Ricci-Gramitto, sora unui camarad de arme –, și-ar fi dorit ca fiul să intre în afaceri, dar Luigi e atras de literatură. După absolvirea cursului liceal își începe studiile universitare la Facultatea de litere a Universității din Palermo, de unde se transferă la Universitatea din Roma (1888) pentru ca, din 1889, să-și continue studiile în Germania, la Bonn, susținându-și în limba germană teza de licență cu un subiect de dialectologie italiană (1891).

În 1889 publică la Palermo prima culegere de versuri, *Mal giocondo* (Veselus întristat). În Germania traduce în italiană *Elegiile romane* ale lui Goethe și compune *Elegiile renane*. În 1892 se întoarce în Italia și din 1893 se stabilește la Roma, an în care scrie primul roman, *L'esclusa* (Exclusa), ce va fi tipărit abia în 1908. În 1894 publică primul volum de nuvele *Amori senza amore* (Iubiri fără iubire). Colaborează la numeroase publicații italiene cu articole critice, nuvele. Lucrează din 1897 ca profesor. În 1898 fondează revista literară *Ariel*, unde publică prima sa piesă de teatru, *L'epilogo* (Epilogul).

Opera sa se constituie din: 7 cărți de nuvele, 8 romane și 7 piese de teatru. Anume piesele de teatru l-au făcut celebru, ele fiind montate în mai multe țări. Un compartiment curios în creația sa este poezia și cugetările, din care vă propunem câteva mostre.

William FAULKNER

LUMINĂ ÎN AUGUST

(Fragment de roman)

Stând în mijlocul drumului, cu mâna dreaptă întinsă în lumina orbitoare a mașinii care se apropia, nici nu se așteptase, de fapt, să oprească. Dar mașina a oprit într-o precipitare scârșnită, necontrolată, aproape comică. Era o mașină mică, veche și hârbită. Când s-a apropiat de ea, în lumina reflectată de faruri păreau să plutească două chipuri tinere, ca două baloane în culori pale, înfricoșate, cel mai apropiat, cel al fetei, schimonosit de o groază flască, bulbucată. Dar asta i-a scăpat lui Christmas pe moment.

— Mă luați și pe mine până unde mergeți voi? a zis el.

Ei tăceau, privind-l cu acea groază calmă, curioasă, pe care el n-o observase. Așa că a deschis ușa, să se urce în spate.

În acel moment, fata a început să scoată un scâncet găuit, care avea să crească în intensitate pe măsură ce teama căpăta curaj, dacă se poate spune așa. Mașina o luase deja din loc; părea să înainteze în salturi, iar băiatul, fără să-și ia mâinile de pe volan sau să întoarcă spre față capul, a șuierat:

— Taci! Sst! Asta-i șansa noastră! Da' mai taci odată!

Christmas n-a auzit nici asta. Stătea rezemat de banchetă, fără să fie conștient de spaima disperată din fața lui. Și-a zis doar, cu interes trecător, că mașinuța mergea cu o viteză cam periculoasă pentru un drum de țară îngust.

— Unde duce drumul ăsta? a întrebat el.

Băiatul i-a spus, numind același oraș pe care i-l numise băiețușul negru în acea după-amiază din urmă cu trei ani, când dăduse prima oară cu ochii de Jefferson. În vocea băiatului era o notă seacă, ușoară.

— Acolo vrei să te duci, șefu'?

— Bine, a zis Christmas. Da. Da. E bine așa. Îmi convine. Voi mergeți încolo?

— Da' cum, a răspuns băiatul, pe același ton ușor, plat. Cum zici dumneata.

Fata de lângă el a reînceput să scoată aceleași gemete sugrumate, nedeslușite, ca de animal mic; iar băiatul a șuierat iar la ea, privind mereu în față, țepăn, în timp ce mașinuța se grăbea înainte, hurducându-se:

— Taci! Sssssst. Taci! Taci!

Dar Christmas n-a observat nici de data asta. Nu vedea decât cele două capete tinere, care priveau fix în față la panglica șerpuitoare a drumului care zbură în lumina palidă. Dar îi observa și pe ei, și drumul care se depăna fără curiozitate; era atât de neatent, încât nici nu observase că, după toate aparențele, băiatul îi vorbea de ceva vreme; nu-și dădea seama cât merseseră sau unde erau. Băiatul pronunța acum încet, repetitiv, ca și cum și-ar fi ales fiecare cuvânt simplu și cu grijă și i-ar fi rostit încet și clar pentru urechea unui străin:

— Ascultă, șefu'. Când fac virajul. E o scurtătură. O mică scurtătură spre un drum mai bun. Eu o iau pe scurtătură. Când ajung la scurtătură. Spre drumul mai bun. Ca să ajungem mai repede. Înțelegi?

— Bine, a spus Christmas. Mașina gonea zdruncinându-se, clătănându-se la viraje, urcând dealuri și zburând la coborâre ca și cum le-ar fi fugit pământul de sub ei. Cutii poștale fixate pe stâlpi apăreau brusc în lumina farurilor, la marginea drumului, apoi rămăneau în urmă.

Din când în când, treceau pe lângă case neluminate. Băiatul vorbea iar:

— Uite, acum vine scurtătura aia de-ți ziceam. Aici e. Eu mă bag pe-acolo. Dar asta nu înseamnă că ies de pe drum. O tai numai un pic către un drum mai bun. Vezi?

— Bine, a zis Christmas. Apoi, fără motiv, a adăugat: Probabil că locuiești în zonă.

De data asta, fata era cea care vorbea. S-a întors în scaun,

răsucindu-se, cu fețișoara palidă de încordare și groază, de o disperare oarbă, de șobolan:

— Așa-i! a strigat ea. Amândoi! Uite chiar acolo! Și când taticu' și cu frații mei...

A amuțit în mijlocul frazei; Christmas a văzut că băiatul o prinsese cu mâna de partea de jos a feței, iar ea trăgea cu mâinile de încheietura lui, în timp ce vocea i se auzea, sugrumată și bolborositoare, de sub mâna lui. Christmas s-a aplecat în față.

— Aici, a zis el. Mă dau jos aici. Poți să mă lași aici.

— Na, că ai comis-o! a strigat și băiatul cu voce slabă, stăpănit și el de o furie disperată. Dacă ți-ai fi ținut gura...

— Oprește mașina, a zis Christmas. Nu vă fac nimic la nici

unul. Vreau doar să mă dau jos. Mașina s-a oprit cu aceeași precipitare necontrolată. Dar motorul mergea încă, iar mașina a mai făcut un salt înainte până să apuce el să coboare; și trebuit să facă și el un salt și să alerge câțiva pași ca să-și recapat echilibrul. Moment în care ceva tare și masiv l-a lovit în șold. Mașina s-a repezit înainte, dispărând din vedere cu viteză maximă. Dinspre ea a plutit până la el țipătul tânguios al fetei. Apoi dusă a fost; întunericul, praful devenit impalpabil s-au așternut iar, ca și liniștea de sub stelele verii. Impactul cu obiectul care-l lovise fusese apreciabil; apoi a descoperit că obiectul era legat de mâna lui dreaptă. Ridicând mâna, și-a dat seama că ținea bătrânul revolver masiv. Nu știa că-l are la el; nu ținea minte să-l fi luat și nici de ce. Dar iată că-l avea. „Și am făcut semn mașinii cu mâna dreaptă”, și-a zis. „Normal că fata... că ei...” A ridicat mâna dreaptă, care ținea revolverul, gata să-l arunce. Apoi s-a oprit, a scăpărat un chibrit și a examinat arma la flacăra firavă, care se făcea tot mai mică. Chibritul s-a mistuit și s-a stins. Și totuși i s-a părut că deslușește obiectul străvechi, încercat cu cele două cartușe: cel în care cocoșul lovise deja, dar care nu explodase, și celălalt, încă nelovit de cocoș, deși acesta fusese planul.

— Unul pentru ea, unul pentru mine, a zis el. Brațul și-a luat avânt și l-a aruncat. A auzit revolverul căzând în tufisuri. Apoi din nou liniște. Unul pentru ea, unul pentru mine.

Traducere de Iulia GORZO

POEZII

Luigi PIRANDELLO

ÎNTOTDEAUNA UN ANIMAL

Fără să facă nimic, un leu este un leu:

dar bietul om trebuie să-și aibă parte, să înțeleagă, de-o moarte bravă pentru onoarea de-a fi comparat c-un animal puternic, care respectă doar propria lui lege.

Hrănit de gândurile avântate-ale unui suflet chinuit, cineva poate atinge-un apex sublim, un ceresc țel.

Un premiu mare-l așteaptă. Atunci se spune că, într-adevăr, zboară precum un șoim cu aripi de oțel.

Scrie un poem care cântă-n rime cu catifea de floare

cele mai intime și intense sentimente-ale tale,

iar ei vor spune că tu cânti ca o privighetoare.

Ce trebuie să facă omul ca să nu mai fie-aseșmanat c-un animal? Dacă ar face ceva de-a dreptul epocal,

dar fără a se simți anxietate și niciun fel de suferință? Lumea-l va considera, desigur, un șacal.

Traducere de Petru DIMOFTE

PLOAIE DE APRILIE

Uimite, din noile cuiburi, pe vechi acoperișuri, privesc păsărelele scoțând strigăte stridente, căzând ploaia chemată

din mijlocul lunii aprilie. Tu, în spatele geamurilor de la fereastra joasă, privești și râzi ca ele. Este nor care trece.

Traducere de Valeriu RĂUȚ

CUGETĂRI

ARIPI

Nu sunt pasăre de colivie. Sunt pasăre zburătoare. Azi aici, mâine dincolo: sub soare, prin apă, în vânt. Când și mă îmbăt – și nu știu dacă-s mai beat de cântec sau de soare. Și cu toate astea, iată-mă: îmi tai aripile și vin și mă-nchid singur în colivie.

CEIALȚI

Oricine are o viață lăuntrică pe care vrea să o exteriorizeze. Dar greutatea tocmai asta e: să exteriorizezi doar atât cât este necesar în raport cu ceilalți. Și, din acest puțin, să faci să se înțeleagă toată viața ta lăuntrică.

LUME

Totți avem în noi o lume din câte și mai câte; fiecare, cu lumea sa din câte și mai câte! Și cum putem să ne înțelegem,

domnule, dacă în vorbele rostite eu pun sensul și valoarea lucrurilor așa cum sunt ele în mine, iar cel care mă ascultă le dă, inevitabil, sensul și valoarea pe care o au în el, în lumea lui lăuntrică?

FORMA

Tot ceea ce trăiește, prin faptul că trăiește, ia o formă. Și tocmai prin ea va muri – în afară de opera de artă, care trăiește mereu tocmai prin forma luată.

POET

Opera artistică e fixată pentru totdeauna într-o formă ce rămâne neschimbată, formă care reprezintă eliberarea poetului de truda sa creatoare: liniștea deplină la care ajunge după zbatările acestei trude.

Traducere de Nina CASIAN

Tineri inventatori

PENTRU UN VIITOR MAI VERDE

Un copac fotovoltaic SMART, o seră inteligentă pentru cultivarea plantelor exotice și o roată hidraulică - acestea sunt invențiile unui grup de tineri cercetători, glevi la Liceul Teoretic „Mihai Stratulat” din s. Boșcana, r-nul Criuleni. În ce scop pot fi utilizate acestea și cum au reușit elevii să obțină asemenea performanțe ne povestește dna Ina PACIU, profesoară de biologie, cea care i-a ghidat cu multă dedicație.

Invențiile noastre au presupus o muncă asiduă în echipă a elevilor din clasele a VIII-a „A” și a VIII-a „B”, în cadrul ediției-pilot a proiectului Verde Play. Am trăit împreună o experiență frumoasă. Am început prin a învăța să combinăm ecologia cu tehnologiile moderne, studiind opțional un curs nou, captivant, cu idei inovatoare pentru natură. Elevii au dat dovadă de responsabilitate crescută, creativitate și inovație. Au avut în vizor trei piloni, asupra cărora urmau să-și concentreze atenția: energia regenerabilă, economia circulară și agricultura organică.

O noutate a fost designul centrat pe om, care a generat cele mai ingenioase idei.

Dacă până la participarea la proiect elevii nu prea observau problemele existente în localitatea lor, acum au venit cu soluții care ar putea îmbunătăți calitatea vieții oamenilor.

Printre cei mai ingenioși s-a manifestat Ionuț CARAMAN, autorul a două invenții. Ionuț este cel care dorește mereu să implementeze ceva nou, deosebit și necesar. La compartimentul energie regenerabilă el a elaborat un prototip pentru instalarea unui copac fotovoltaic în curtea școlii. Acest arbore combină funcțiile unui copac artificial cu cele ale unui sistem fotovoltaic.

Energia produsă de un singur panou solar generează o capacitate de 645 kilowați pe

zi, în timp ce un set format din cinci panouri contribuie la o producție zilnică totală de 3225 kilowați. În afară de originalitate, design deosebit, cost de producție econom, copacul smart are o serie de alte avantaje, cum ar fi spațiul pentru încărcarea dispozitivelor – un copac fotovoltaic poate include prize USB.

Pentru seră inteligentă ne-am inspirat tot de la Ionuț CARAMAN, el având o pasiune aparte pentru plantele exotice.

a creat condiții termice optime pentru plantele exotice, sera fiind dotată cu panouri fotovoltaice, senzori de mediu, sistem de irigare automat, iluminare Led Smart. Aici cresc portocali, lici, palmieri ș.a.

Energia care alimentează această oază de verdețuri și fructe exotice provine exclusiv de la panouri solare, transformând razele soarelui într-o sursă nelimitată de energie electrică. Astfel, comunitatea noastră devine mai independentă energetic, contribuind la reducerea amprentei de carbon și la protejarea mediului ambiant.

Roata hidraulică este prototipul realizat conform ideii Valeriei UNTILĂ și construită chiar de ea, împreună cu doi colegi: Silvestru GUDIMA și Gabriel JOSAN, care frecventează și cursul de robotică.

Această invenție ne ajută să rezolvăm două probleme la nivel de comunitate: optimizarea debitului de apă pentru irigarea complexelor de sere și gestionarea responsabilă a deșeurilor în râu. Locul amplasării roții hidraulice este râul Ichel, din Boșcana. Dispozitivul creat de elevi poate transforma energia hidraulică a apei în energie mecanică utilizabilă pentru generarea de energie electrică.

Experiența trăită îi încurajează pe elevii noștri să continue să exploreze și să implementeze soluții inovatoare. Iar profesorii coordonatori ai proiectului Verde Play – Viorica Stavila, director, Elena Frunză și Ina Paciu – le urează noi succese!

Ina PACIU, profesoară de biologie

s. Boșcana, r-nul Criuleni

Am realizat prototipul pe care dorește să-l pună în practică în gospodăria părinților. Alături de el, au lucrat Dorel DORU, Valentin LEȘAN, Silvestru GUDIMA, Gabriel JOSAN, Anisia PACIU, Irma PRUNICI. Echipa

P.S. Ediția pilot Verde Play a finalizat cu circa 30 de prototipuri inovative create de 667 elevi. Proiectul a fost lansat de către opt parteneri sub egida Ministerului Educației și Cercetării din Republica Moldova și s-a desfășurat în perioada iunie 2023 – ianuarie 2024. Participanții au demonstrat că în urma aplicării tehnologiei, gândirii creative și inovative în educație pot contribui activ la un viitor mai verde.

Olimpicii noștri

PASIONATĂ DE LECTURĂ

Mențione la Olimpiada republicană la limba și literatura română și locul II la Olimpiada municipală la limba și literatura română sunt succesele obținute de Camelia MUNTEANU, elevă în clasa a X-a, profil umanistic, la Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Protalent”. Camelia face parte din cei 40 de laureați ai olimpiadei, care și-au demonstrat performanțele la limba și literatura română, fiind în competiție cu 185 de elevi-

participanți din întreaga republică.

Doamna Tatiana Melnic, profesoară de limba și literatura română, este mândră de rezultatele obținute de eleva dumneaei:

– Camelia are o predilecție aparte pentru lectură și era de așteptat să fie printre premianții competiției. Pe lângă lectură, mai este pasionată de arta fotografică și de biochimie. Este o elevă silitoare, pe care te poți bizui. Îi doresc noi performanțe!

GHICI CE ESTE?

Otilia CAZIMIR

CINE NU-L CUNOAȘTE?

Chel ca-n palmă, bosumflat,
Zi și noapte stă culcat.
S-ar scula și el, vezi bine,
Însă curpenul nu-l ține...
Cine nu-l cunoaște?
Cine?

ȘORICELUL

Poate fi un șoricel,
Însă are aripioare;
Zboară noaptea-n chip și fel,
Purtând numele de floare.

SĂ SCRIEM ȘI SĂ VORBIM CORECT!

Rubrică susținută de Gabriela MORARU Nr. 5 (37)

FAMILIAR – FAMILIAL Greșeala la zi

„Am dreptul să sărbătoresc Paștele în mediul **familiar**.” (Din declarația unei liceene la TVR1).

Necunoașterea sensurilor paronimelor duce la greșeli. Uneori, paronimul mai familiar vorbitorului înlocuiește paronimul mai puțin cunoscut. Acest fenomen poartă numele de **atracție paronimică**.

În cazul nostru, cuvântul **familiar** care înseamnă „cunoscut, obișnuit, neafectat, prietenos, intim, știut” a înlocuit paronimul **familial** cu sensul „care aparține familiei, privitor la familie”.

Sunt și alte greșeli frecvente de același tip. Iată câteva pe-rechi de paronime care se confundă:

- arbitral** – hotărât de arbitru;
- arbitrar** – la întâmplare, după bunul plac, samavolnic;
- carbonier** – care se referă la cărbune;
- carbonifer** – care conține zăcăminte de cărbune;
- conjectură** – prezumție, supoziție;
- conjunctură** – împrejurare;
- or** – dar, însă;
- ori** – sau.

Așadar enunțul corect este:

„Am dreptul să sărbătoresc Paștele în mediul **familial**.”

Paronimul corect FACE BINE LA LIMBĂ!

Interpreți preferați

UN DUET DE EXCEPȚIE

Atunci când dragostea se cântă în duet, piesa răsună cu o intensitate dublă în inimile noastre, ale ascultătorilor. Costi Burlacu și Corina Țepeș sunt deja de două decenii apreciați și iubiți de public. Si-au făcut apariția pe scena muzicală a Republicii Moldova în anul 2003, colaborarea lor profesională începând cu participarea la Festivalul „Două inimi gemene”, unde au obținut Premiul I. Aceasta a fost un debut nu doar în carieră, dar și în viața de cuplu.

Costi Burlacu, originar din or. Telenești, este un interpret al cărui har muzical e un dar divin. Compunea melodii încă din adolescență. Artistul a participat la o serie de concursuri de la care s-a întors cu premii. Este absolvent al Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Facultatea Regie de estradă. Pe parcursul unei perioade de timp a activat în cadrul Școlii de Arte „Al. Stârcea” în calitate de conducător artistic al grupului de estradă al școlii.

Corina Țepeș s-a născut în or. Hâncești, într-o familie de muzicieni. Cântăreața, în adolescență, a participat la toate manifestațiile artistice de la școală, devenind vedeta colegilor. Deși a absolvit Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Limbi Moderne, avea mereu muzica în suflet, așa că a decis să ia ore de canto, făcând, totodată, și primele înregistrări

audio, și începu să participe la diverse concursuri și festivaluri muzicale.

Așa s-a întâmplat că muzica i-a unit și le-a marcat destinul, făcându-i să creeze un duet perfect în scenă și în viață.

Cele mai frumoase piese cântate în doi, completându-se reciproc, sunt „De Crăciun”, „Anii mei”, „Oglinda clipelor”, „Dulce și amar”, „Florile, Stelele, Dragostea” și încă multe altele ce le reprezintă istoria succesului. Lansarea uneia dintre cele mai noi melodii, „Când vorbește iubirea”, la care artiștii au lucrat intens la filmări, a avut loc în Chicago, rezultatul fiind impresionant. „Același Drum” este o altă piesă, doar că relansată, ce exprimă povestea lor de artiști. La fel și-au numit și un concert de amploare, la care interpreții au sărbătorit 20 de ani de colaborare.

Renata CUPCEA

SUGESTII DE LECTURĂ

Leul din piatră te poate privi și din carte.

Victoria FONARI

Concepută ca o „excursie” a unui copil „prin orașul Chișinău pe spinarea unui leu”, parabola poetică a Victoriei Fonari cucerește atenția micului cititor (precum și a părinților și a bunicilor acestuia...) prin condiția ei didactică intrigantă. Cei doi protagoniști („copilul și leul”), ingenios surprinși de penelul inspiratului pictor Aurel Guțu (Resteu) în toate ipostazele momentelor constitutive, ne călăuzesc prin capitală cu sentimentul profund al bucuriei firești.

Călătoria lor este una dialogală cu urbea, dar și cu copilăria dornică și mereu nesecată de cunoaștere istorică și nu numai vizual-stradală.

Autoarea le oferă în acest sens micilor cititori și câteva pagini sumare din istoria Chișinăului întru a le trezi și mai mult curiozitatea infantilă și a le satisface sufletește setea inepuizabilă de frumos.

„Jocul” poetic și cel didactic se supra-pun inspirat tălmăcind metaforic preferința desenelor conturate în linii bordo peste cuprinsul simbolului și al mesajului ideatic cultivat. Versurile scot în prim-plan gândul-moto că „Leii orașului Chișinău/Sunt mângâiați de copii”. Aceștia, blânzi, zâmbesc în fotografii și-i așteaptă pe cei zglobii.

Parabola mizează pe un leu din poveste, personificat și atotputernic, ocrotit de nemurire, vorba astrologilor. Ceea ce-i insuflă o putere personalizată și copilului pornit în călătoria lui fantastică în tandem cu leul vigoșos pe care micul călăreț fixează simbolic un scaun regesc cu stema imprimată pe spetează. Băiatul poartă, deci, deloc întâmplător în mâini un sceptru și un tricolor, vorba vine. Itinerarul, de asemenea simbolic, trece prin inima istorică a urbei: pe lângă Catedrala Metropolitană „Nașterea Domnului”, pe lângă Clopotniță, pe lângă Arcul de Triumf (construit după cel francez din Paris), pe lângă Sala cu Orgă și pe lângă alte edificii valoroase privind istoria neamului.

„Sala cu Orgă”, citim în micro-poemul-parabolă, „e un castel/Păzit de coloane și uși de oțel”. De unde poeta ne și îndeamnă: „Descoperă un mare mister,/Ai curaj și intră-n el”... „Alergarea pe bulevardul Ștefan cel Mare a copilului din Chișinău” ne demonstrează metaforic și imnic, ludic și civic că, într-adevăr, „În jocul său e viteaz, puternic și tare”, plin de simțăminte umane

și demn de a face această călătorie-excursie prin capitală în numele eternei copilării. Ochiul poetei surprinde în călătoria imaginată a protagoniștilor și lucruri nevăzute pentru toți. („Iar printre coloane”, mărturisește locutoarea lirică a poetei, „Se ascunde o zână,/ Transformată-n fluturaș,/ Zboară prin oraș”).

Meditațiile poetice asupra „leului” finalmente se conturează dinspre metamorfoză. Personificarea acestuia este una vie, care se confundă aievea cu istoria și cu destinul neamului și nu numai cu cel al „cărții” sau al „muzicii” („Leul de piatră/ te poate privi și din carte. /El știe cum sună pianul,/Orga, vioara și neamul”). Dincolo de cuvinte vorbesc în tăcere/dialoghează cu băiatul obiectele: „cartea”, „chipiul”, „creioanele ascuțite”, „covrigeii”, „balonul”, care, „luându-și zborul spre balean”, îl îndispune pe copil care parcă e gata să plângă.

Leul, însă, nu se pierde cu firea și cheamă luna de afară/Să-i spună (personaj sentimental... – n.n.) povestea de seară”. După

ce prinde astfel la curaj „Copilul îi șoptește leului la ureche pe un ton plin de încredere”, rugându-l pe amicul său patrupe la despărțire: „Rămâi noaptea de veghe!/Eu voi crește mai mare”(chipurile, între timp...) și „Măine ne vom bucura de soare!”.

Parabola în felul acesta își derulează subiectul jocului didactic și poetic sub semnul maturizării/creșterii în fața copilăriei și

a timpului care nu stă pe loc, ci se mișcă odată cu noi după soare și lună dimpreună cu acele ceasornicului cântător de pe clădirea Primăriei, măsurând distanța dintre clipe și vârste, dintre lună și soare, dintre copil și omul mare, dintre reverie și copilărie pe întreaga durată a parabolei în versuri, surdinizând inspirat cuvintele narațiunii sau povestea infantilă a celor doi amici porniți în călătoria cunoașterii de sine: „Ce bine e să alergi prin Chișinău/ Pe spinarea unui leu!”. Dorul de călătorie și de excursie întrece dorința de măsurare a timpului fizic, copilul trăiește în continuitatea clipei și a jocului didactic, prin poezie atingându-se indirect de bătaia sublimă a copilăriei care pe încetul își revarsă albia lunară (de după „povestea de seară”), în cea solară a creșterii, a maturizării, ticăind în ceasul inimii, în liniile conturate metaforice prin cărările bordo dintre răsărit și apus, ghidate tăcut de viers în necuprinsul Univers.

Tudor PALLADI

O VIZIUNE PROASPĂTĂ ASUPRA LUMII

Protagonista vernisajului de astăzi este Andreea GONCEAR, o domnișoară de 14 ani îndrăgostită de frumos, originară din localitatea Anenii Noi, care învață la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” și frecventează Școala de Arte, secțiunea Arta Plastică.

Exemplu pentru tineretul de azi, fata manifestă tenacitate, sârguință și o creativitate aparte. Având o educație aleasă și cei șapte ani de acasă, excelează la învățătură, se bucură de prietenia frumoasă a colegilor săi. O cunosc pe Andreea din fragedă copilărie, încă de pe când frecventa cercul de profil și se evidenția printr-o viziune proaspătă asupra lumii înconjurătoare.

În fiecare lucrare ea pune suflet și imaginație, abordând în desenele sale un mesaj profund, uneori cu tentă inedită. Eleva mea nu se grăbește să înceapă o compoziție până nu studiază bine subiectul pe care dorește să-l abordeze. Deseori se documentează la bibliotecă, sau pe internet,

iar tehnica acuarelei pe care o aplică cu măiestrie nu face decât să-i accentueze și mai mult mesajul artistic. La vârsta adolescenței, este o persoană ce manifestă o dublă responsabilitate în toate.

Fiind pasionată și de tehnologiile informaționale, TIC, frecventează cercul de robotică și design grafic din cadrul liceului. Studiază de sine stătător pianul, citește literatură artistică, dar și cărți despre viața și activitatea pictorilor naționali și mondiali. Îi plac maniera interpretării cromatice și tehnica de lucru a marilor

artiști plastici Claude Monet și Nicolae Grigorescu.

Lucrările Andreei au fost apreciate și premiate la festivaluri și expoziții anuale de nivel raional, republican și internațional, precum: „Culorile Păcii”, „Datini și obiceiuri de iarnă”, „ARTE MICI” (România, unde s-a ales cu Premiul Special); „Lumea în viziunea copiilor”, „Casa de acasă” (Locul I); Concursul raional dedicat poetului Grigore Vieru (Locul I), „Ornamente tradiționale” (Locul III), „Obiceiurile și tradițiile neamului”; „Mama pâine albă coace”, „Mărțișorul Creației” (Locul I) ș.a. Tânăra visează să devină specialist în domeniul artelor – arhitect sau designer grafic. La rândul nostru, cadrele didactice și familia sa, o susținem și sperăm că i se va împlini visul. Îi dorim Andreei succes în continuare și bucuria performanțelor deosebite!

Lilia SECU, profesoară de artă plastică, Școala de Arte, grad didactic I or. Anenii Noi

• Mielul cel sfânt

• Moldova europeană

• Mântuitorul

• Acoperământul Maicii Domnului

• Mama pâine albă coace

DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Maria STRUNGĂRU (machtetistă); Cristina COVRIG (secretar-tehnoredactor); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Eudochia VERDEȘ, Laura CHETRĂRU (scrisori; preocupările adolescenților); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații obștești pentru copii).

Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabila – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

Procesare
computerizată:
„FLORILE
DALBE”

„Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânală „Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la Tipografia BLITZ POLIGRAF S.R.L.,
Chișinău, str. Vlaicu Părcălab, 45

Com. nr. 1324
Tiraj – 2250 ex.

